TRST, torek
20. marca 1956
Leto XII. - Št. 68 (3306)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 20 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.
MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROCNINA: mesečna 400, vnaprej: četrtletna 1100, polletna 2100, celoletna 4100 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

PO OBJAVI POROČILA HRUŠČEVA NA TAJNI SEJI KONGRESA KP ZSSR

Razkrinkanje Stalina je važen dogodek za SZ in mednarodno delavsko gibanje

S poročilom se seznanjajo člani partijskih organizacij - Ulbricht odreka Stalinu naslov človeka, „ki je porazil Hitlerjev fašizem" - „Borba" poudarja, da naloga, ki si jo je začrtala KP SZ, gotovo ni lahka

MOSKVA, 19. — Člani partije in komsomolskih organizacij v Sovjetski zvezi se na sestankih seznanjajo z govorom, ki ga je imel prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Nikita Hruščev na tajni seji 20. kongresa zadnji dan zasedanja.

Kakor se je zvedelo, so delegatom, preden je imel Nikita Hruščev na tajni seji govor o «kultu osebnosti in njegovih posledicah», razdelili po en izvod Leninove oporoke. Hruščev je nato v govoru kritično ocenil Stalinovo delovanje na notranjem in zunanjepolitičnem področju, njegovo delo v državljanski vojni in drugi svetovni vojni pa je opisal brez poveličevanja in napačne zgodovinske ocene. Hkrati je v svojem govoru poudaril vlogo uglednih vojaških voditeljev v državljanski vojni na južni fronti, posebno predsednika prezidija Vrhovnega sovjeta SZ Vorošilova in drugih zaslužnih voditeljev v obrambi Stalingrada.

Prvi sekretar Nikita Hruščev je obsodil metode upravljanja in vladanja osebnosti, ki je imela mnoge hude posledice, poleg drugega tudi uničenje uglednih partijskih in vojaških osebnosti. Kot primer, do kakšnih neverjetnih stvari je privedlo češčenje osebnosti je, kakor se je zvedelo, navedel, da je ohranjen izvirnik knjige Stalinovega življenjepisa, v katerem je Stalin pred svojim imenom lastnoročno pripisal «Veliki».

Generalni sekretar enotne socialistične stranke Walter Ulbricht je imel na partijski konferenci v vzhodnem Berlinu govor, v katerem je grajal češčenje osebnosti in Stalinov osebni despotizem. Govor je bil objavljen davi tudi v glasilu partije «Neues Deutschland».

Govoreč o Stalinovem režimu v Sovjetski zvezi je Ulbricht poleg drugega dejal, da so bili ljudje, ki so se upirali Stalinovemu despotizmu in kultu osebnosti sploh, pa so bili zaradi tega zaprti. Navedel je primer Voznesenskega, ki je leta 1949 izginil. Kar zadeva mnenje, da je bil Stalin človek, «ki je porazil Hitlerjev fašizem», je Ulbricht dejal, da to ni res, pač pa je to storilo junaštvo sovjetske armade in da so nemški komunisti tudi danes takega mnenja. Govoreč dalje o tem vprašanju, je dejal, da zgodovinsko ne drži, da bi bil «genialni generalisimus», kakor piše v Stalinovem življenjepisu, osebno vodil državo v zmago nad fašizmom. «To je tisto, kar je Stalin sam vpisal v življenjepis», je dejal Ulbricht.

Vendar pa to ne pomeni, je nadaljeval Ulbricht, da je «treba vse, kar je Stalin napisal, razglasiti za napačno» in «da nihče ne sme več uporabiti knjige, ki jo je napisal Stalin». Generalni sekretar enotne socialistične partije je nato dejal, da je Stalin sedaj dobil tisto mesto, «ki mu po njegovi vlogi in delu pripada». Stalin ni več na mestu, ki so ga ustvarili v preteklosti zaradi čaščenja osebnosti.

Ulbricht je rekel tudi, da je njegova prva kritika kulta osebnosti in Stalina povzročila med partijskim članstvom nemir. Pravilno popravljanje Stalinovega stališča pa bo utrdilo Sovjetsko zvezo in druge države soialističnega tabora, v katerem je LR Nemčija, «če bodo partijski funkcionarji ta vprašanja pojasnili množicam odkrito, jasno in pošteno», je dejal na koncu Ulbricht.

Glasilo CK bolgarske komunistične partije «Rabotničesko delo» je objavilo članek z naslovom «Za leninske norme in načela v partijskem delu in vodstvu», v katerem ocenjuje pomen 20. kongresa KP Sovjetske zveze v povezanosti z obsodbo kulta osebnosti. V članku je rečeno, da se je «škodljiva teorija čaščenja osebnosti odrazila v komunističnih in delavskih partijah, pa tudi v bolgarski komunistični partiji. Kult osebnosti nima nič skupnega z Leninovimi normami in načeli o partijskem delu in vodstvu, ki najstrožje nalagajo, da morajo vsi člani spoštovati partijski statut, da je treba v partiji dosledno izvajati demokratični centralizem, skupaj obravnavati najvažnejša vprašanja partijskega življenja in da morata biti delavnost in iniciativa partijskih vodilnih kadrov in članov široko razvita».

V članku je dalje rečeno, da je od varovanja načela kolektivnosti odvisna graditev pravilne partijske politike in njeno uspešno izvajanje pri članih, da pa kršenje teh načel vodi do resnih napak. — «Izkoreninjenje kulta osebnosti, je rečeno na koncu članka, bo privedlo do kolektivne metode vodstva v vseh partijskih organih, začenši od centralnega komiteja pa do osnovnih partijskih organizacij, in sicer ne le v besedah, pač pa tudi v dejanjih.»

Uvodnik današnje moskovske «Pravde» je posvečen veliki važnosti 20. kongresa v življenju komunistične partije in sovjetskega ljudstva ter sploh vsega mednarodnega gibanja komunistov in delavcev». «Velik ugled in popularnost brez pridržka, ki ju 20. kongres partije uživa v SZ in v inozemstvu, izjavlja list, je treba pripisati dejstvu, da je ta kongres dvignil še više vedno zmagoslavno zastavo leninizma. Kongres je na leninski način rešil probleme družbenega razvoja ter pokazal edino pravo pot v borbi za svobodo in prospeh narodov v pogojih naših časov. Tako je bila dosežena še večja strnjenost leninske enotnosti v vrstah naše velike partije in obenem je bila tudi dosežena še večja solidarnost vseh sil, ki se bore za socializem, za demokracijo in za mir po vsem svetu.»

Za sestanke, ki jih imajo sedaj aktivisti po vsej državi, je značilno dejstvo, da so sedaj komunisti bolj zahtevni do partijskih organov. Bolj pogumni so pri razkrivanju napak in pomanjkljivosti vodstva, o katerih se je v prejšnjih časih navadno kar molčalo. Poslužujejo se avtokritike in kritike pri odpravljanju velikih pomanjkljivosti, ki se še pojavljajo v delu velikih tovarn in organizacij.»

Ko omenja sestanke, ki jih imajo v zadnjem času najbolj aktivni člani partije v Moskvi, Leningradu, Kijevu in drugih krajih, dostavlja «Pravda»: «Ti sestanki so dokazali, da so vrste partije enotne kot nikoli prej in da so člani partije trdno odločeni, da izvedejo sklepe 20. kongresa partije. Ti sestanki so ponovno pokazali pravilnost sklepov, ki so bili sprejeti na kongresu; soglasno so potrdili politične direktive centralnega komiteja in pa praktično dejavnost komiteja po 19. kongresu partije; potrdili so zaključke 20. kongresa partije ter direktive za šestletko in so pokazali trdno prepričanje, da bodo namenі šestletke doseženi. Razen tega so ti sestanki ostro kritizirali vse krajevne voditelje, ki so se pokazali leni pri izvajanju na kongresu sprejetih sklepov. Ti sestanki so z navdušenjem sprejeli ukrepe centralnega komiteja, bodisi za ponovno uvajanje leninskih načel v življenje partije, še zlasti pa načela kolektivnega vodstva, bodisi za pojasnjevanje marksistične teze o deležu, ki ga ima posameznik v zgodovini, kot tudi nujnost, da se preneha s kultom osebnosti, ki je tuj marksistično-leninistični misli.»

V Moskvi so danes prebrali poročilo Hruščeva sovjetskemu osebju, ki je zaposleno pri diplomatskem korpusu in pri zahodnih novinarjih, ki so akreditirani v Moskvi. Jutri bodo poročilo prebrali osebju moskovske Opere.

V studijih Mosfilma potrjujejo, da je v izdelavi film «Nesmrtna garnizija», v katerem se po epizodi herojske borbe neke sovjetske garnizije, ki je po nemškem napadu ostala v obmejnem Brest-Litovsku, ilustrirajo tragične posledice nepripravljenosti Sovjetske zveze ob nacističnem napadu. Film hoče na podlagi zgodovinske resnice pokazati dogodke v Sovjetski zvezi, bodisi pozitivne bodisi negativne.

Nocojšnja beograjska «Borba» ugotavlja, da ves potek kongresa KP ZSSR potrjuje, da ne gre samo za določene teoretične postavke, temveč za orientacijo, ki se teoretično in praktično razlikuje od stalinske orientacije. Stvarnost kaže, da so te teoretične postavke izraz iskrene želje in odločnosti, da se te postavke tudi uresničijo na vseh področjih.

Na notranjepolitičnem področju pomenijo te postavke izvajanje marksistično-leninske teorije o vlogi širokih ljudskih množic in načela kolektivnega vodstva, posebno poudarjanje zakonitosti in razvijanje pobude širokih slojev, določene decentralizacije in ukrepe proti birokratizmu. Na zunanjepolitičnem področju pa pomenijo te postavke sprejem mišljenja, da svetovni spopad ni neizbežen, da je miroljubna koeksistenca mogoča, da mora sodelovanje med državami temeljiti na enakopravnosti, da je spoštovanje načela enakopravnosti edina osnova sodelovanja naprednih in socialističnih gibanj in da obstajajo razna pota v socializem.

«Borba» ugotavlja nadalje, da je iz referata Hruščeva na tajni seji kongresa razvidno, da je vodstvo KP ZSSR sklenilo razkrinkati nosilca kulta osebnosti, Stalina. Tu gre za pomemben dogodek, ki se bo močno odražal ne le v nadaljnjem razvoju Sovjetske zveze, v mednarodnem položaju in v prizadevanju za mir, temveč ki bo tudi imel pomemben vpliv na stvar socializma v svetu. Ko navaja primer Stalinove metode vladavine, ugotavlja «Borba», da je bilo ubitih na tisoče komunistov na osnovi priznanja, ki so jim ga izsilili z najbolj surovimi sredstvi, da so bili številni aretirani in likvidirani na osnovi neutemeljenih Stalinovih obtožb. Vse to je prizadejalo veliko škodo Sovjetski zvezi in oslabilo njen notranji in zunanjepolitični položaj. «Borba» našteva vrsto Stalinovih napak pred začetkom vojne in med vojno in ugotavlja, da je uradna propaganda lažno trdila, da je zmaga v vojni proti Hitlerjevi Nemčiji izključno Stalinova zasluga. Poleg uradne propagande je Stalin zahteval od zgodovinarjev, da ga prikažejo kot glavno osebnost v oktobrski revoluciji, v državljanski vojni in v vojni proti fašizmu. Po drugi svetovni vojni je Stalinova manija preganjanja imela za posledico smrt številnih voditeljev, teoretikov in znanstvenikov, ustvarila je ozračje nezaupanja in strahu. O najvažnejših stvareh je Stalin odločal sam brez posvetovanja s CK in celo s člani politbiroja.

Stalinova vladavina, ugotavlja «Borba», je prizadejala veliko škodo Sovjetski zvezi in imela hude posledice v mednarodnem delavskem gibanju. Ogrozila je sam razvoj socializma v Sovjetski zvezi. Naloga, ki jo je začrtala KP ZSSR, gotovo ni lahka, ker je ostalo še mnogo starega, kar je treba odstraniti. Dve stvari sta tu osnovni: nesporno dejstvo, da je kongres pokazal, da je vodilna sila Sovjetske zveze trdno odločena doseči ta cilj, in z. da ima ta politika podporo širokih množic sovjetskega ljudstva.

NOVI DELHI, 19. — Na tiskovni konferenci je indijski minister za prosveto, za naravne vire in za znanstvena raziskovanja izjavil, da se Indija in SZ pogajata za sklenitev kulturnega sporazuma, ki ga bodo verjetno podpisali še pred julijem, ko bo on odpotoval v SZ.

Pred razgovori jugoslovansko-italijanske mešane komisije

BEOGRAD, 19. — V začetku aprila se bodo v Beogradu začeli razgovori med zastopniki jugoslovansko-italijanske gospodarske komisije, katere ustanovitev je bila določena s trgovinskim sporazumom, ki je bil podpisan lani 31. marca. Člani komisije bodo proučili trgovinsko izmenjavo med Jugoslavijo in Italijo in sprejeli ukrepe za napredek vzajemne trgovinske izmenjave. Kot je znano, je Italija zavzela lani prvo mesto v jugoslovanskem izvozu in tretje mesto v uvozu.

Dossetti nosilec liste DC v Bologni

BOLOGNA, 19. — Na zborovanju demokristjanov v Bologni je bil Giuseppe Dossetti z ogromno večino izvoljen za nosilca demokristjanske liste za občinske volitve v mestu. Dossetti, ki je na zborovanju poudaril, da nima demokristjanske članske izkaznice, ima nalogo, da poskuša iztrgati mestno upravo KPI in PSI, kot se je je na zadnjih volitvah v Florenci že posrečilo La Piri.

Bližina občinskih volitev usmerja politično življenje

Segni obljublja volitve konec maja - Fanfanijeva drobna polemika z Malagodijem - Zmaga stare večine na republikanskem kongresu

(Od našega dopisnika)

RIM, 19. — Segni, ki je govoril danes na zaključku demokristjanskega pokrajinskega kongresa v Sassariju, je ponovno potrdil, da bodo občinske volitve «najraje» konec maja. Sicer pa je mogoče reči, da politično življenje že počasi prehaja v predvolilno fazo, ki bo iz mnogih vzrokov posebno zanimiva. Predvsem bodo to prve volitve v novem ozračju, odkar je leva opozicija opustila togo stališče in se mnogo bolj elastično prilagodila političnemu položaju, pa tudi dejanskim težnjam in potrebam množic. Nadalje bo volitve izvedla Segnijeva vlada, ki se od prejšnjih demokristjanskih vlad prav tako razlikuje po večji elastičnosti, obenem pa tudi po bolj socialno usmerjeni politiki. Končno pričakujejo še mnogi, kako bo vplival razvoj v Moskvi na razpoloženje volivcev; opazovalci se pri tem večinoma strinjajo v mnenju, da bo to odvisno predvsem od Togliattija in Nennija.

Fanfani je v teh dneh imel nekaj govorov, v katerih pa ni povedal ničesar bistveno novega. Opazili pa so določen razvoj stališča do podpore, ki jo v zadnjem času kaže levica do določenih vladnih pobud. Fanfani, ki se je včasih zaradi tega večkrat razburjal, je zdaj začel razlagati ta pojav kot dokaz pravilnosti demokristjanske politike. Zanimiva je Fanfanijeva polemika z Malagodijem (v teh dneh je namreč zasedal liberalni glavni odbor, ki je z veliko večino izglasoval Malagodiju zaupnico). V soboto je Malagodi omenil številna notranja trenja med demokristjani, zaradi katerih je politični položaj nestabilen. V nedeljo mu je Fanfani hitro odgovoril, češ da zaradi vseh trenj v DC ni prišlo do nobenega razkola, liberalci pa se mu niso znali izogniti (odcep radikalov!). Malagodi spet ni ostal dolžan odgovora in je danes omenil, da je bil Gronchi izvoljen za predsednika republike proti volji demokristjanskega vodstva, ki je postavilo drugega uradnega kandidata (Merzagoro).

Danes se je zaključil tudi kongres republikanske stranke, ki je izzvenel v zahtevo po večji avtonomiji stranke v odnosih do vlade, s pravico do odkrite kritike vsega, kar v vladni politiki republikancem ni po volji. Pri današnjem glasovanju je zmagala resolucija večine, ki je dobila 69 odst. glasov. Resolucija večine, ki govori o «dvoumni delavnosti totalitarnih sil, zaradi česar postaja klerikalna vsiljivost še hujša», priznava važnost pristanka PSI na politiko utrjevanja demokracije in socialnega napredka.

Resolucija manjšine pa je zahtevala odločnejšo pobudo stranke za razširitev ljudske osnove italijanske demokracije. Resolucija je poudarjala predvsem potrebo borbe proti monopolom in za izvedbo agrarne reforme. Kongres sam je bil precej polemičen za kar je poskrbel predvsem La Malfa, ki se je izrekel za iskanje vseh možnosti za sodelovanje s PSI in kritiziral poročilo tajnika stranke Reale zaradi njegove «brezbarvnosti». Polemiko je poživil še Pacciardi, ki je nastopil proti La Malfi in označil Nennija za «največjega škodljivca italijanske demokracije» v povojnih letih, čeprav je sicer poudaril svoje osebne prijateljske stike z Nennijem, ki izvirajo še iz časov španske državljanske vojne.

Na kongresu PRI sta govorila tudi zastopnika tržaških republikancev Geppi in Bazzano, ki sta zahtevala rešitev nujnih vprašanj Trsta.

A. P.

Občinske volitve na Tirolskem

DUNAJ, 19. — V nedeljo so bile v 284 tirolskih občinah, razen v deželnem glavnem mestu Innsbrucku, občinske volitve, ki so po tradiciji dale znatno večino klerikalni ljudski stranki in pridruženim krajevnim skupinam. Izmed 196.564 vpisanih volivcev jih je glasovalo 183.720, veljavnih glasov pa je bilo 180.023. Volilna udeležba je znašala 93.47 odst.

Ljudska stranka je skupno s pridruženimi skupinami dobila 143.820 glasov in 2.709 sedežev izmed skupnih 3056. Število glasov ljudske stranke se je v primerjavi z zadnjimi volitvami povečalo, predvsem zaradi popolnega volilnega neuspeha neonacističnih neodvisnih, ki so izgubili vseh svojih dosedanjih 91 občinskih svetovalcev. Socialisti so okrepili svoje pozicije in dobili 347 sedežev v primerjavi s 335 leta 1950, glasov pa so zbrali 36.213. Nobenega sedeža niso dobili tudi komunisti.

Zapora rudnikov na Japonskem

TOKIO, 19. — Danes zjutraj je 54 glavnih rudarskih družb na Japonskem odredilo splošno zaporo in s tem je za nedoločen čas ostalo 200.000 rudarjev brez dela.

To je odgovor omenjenih družb na zahteve rudarjev za zvišanje mezd. Delodajalci niso hoteli začeti pogajanj s sindikalnimi predstavniki, čeprav so rudarji postavljali minimalne zahteve.

SZ in Turčija

ANKARA, 19. — Predsednik prezidija vrhovnega sovjeta SZ maršal Vorošilov je 15. marca brzojavil predsedniku turške republike Bajarju ob 35. obletnici podpisa prijateljske pogodbe med obema državama (16. marca 1921) in ga prosil, naj sprejme čestitke in voščila. Predsednik Bajar se je v odgovoru zahvalil in je prav tako čestital.

To je prvikrat, da moskovske oblasti na tako viden način proslavijo «pogodbo o prijateljstvu in trajnem bratstvu» iz leta 1921, ki določa meje med obema državama in priznava novo turško državo v okviru njenih sedanjih meja. Druga pogodba o prijateljstvu in medsebojni nevtralnosti je bila podpisana leta 1925. To pogodbo pa je Sovjetska zveza odpovedala leta 1945, ko je zahtevala revizijo konvencije iz Montreuxa o Dardanelski ožini.

Predložen francosko-angleški načrt na razorožitveni konferenci v Londonu

Eisenhowerjevo pismo Bulganinu kot uraden dokument na konferenci - Prihodnja seja bo v sredo - Moša Pijade o nujnosti sporazuma med velesilami

LONDON, 19. — «Mala razorožitvena konferenca» je danes zopet pričela svoje delo v Lancaster Housu. Pet držav, ki so članice pododbora OZN za razorožitev (Francija, ZDA, Velika Britanija, SZ in Kanada), se bo moralo kar potruditi, da pripravijo komisiji za razorožitev in končno tudi glavni skupščini OZN načrt za splošno razorožitev, ki bo moral obvezovati najprej odgovornost «velikih», kar zadeva omejitev oboroževanja tako s «klasičnim» kot z nuklearnim orožjem.

Vodje štirih zapadnih držav so se sestali danes dopoldne (že četrtič v enem tednu), da se dokončno dogovore o skupni liniji med delom pododbora. Kot je znano, sta Francija in Velika Britanija sklenili skupno predložiti obširen razorožitveni načrt, na katerega, kot se zdi, Moskva ne gleda neprijazno, kot je mogoče soditi po nekem članku v včerajšnjih «Izvestjih». Sestanek voditeljev zahodnih delegacij je trajal nekaj manj kot eno uro; bil je na Foreign Officeu in predsedoval mu je Anthony Nutting, šef britanske delegacije.

Prvi del današnje prve seje pododbora OZN za razorožitev je bil javen. Britanski državni minister Nutting je spregovoril dobrodošlico. V svojem govoru je Nutting poudaril nujnost, da se nehajo diskusije in da se prične delo. Pri tem je poudaril, da ima pododbor samo nalogo najti rešitev vprašanja razorožitve, kajti drugi problemi, kot na pr. zedinjenje Nemčije, ne spadajo v njegovo področje. Vendar je Nutting tudi poudaril, kako bi rešitev problema razorožitve olajšala nalogo tistih, ki skušajo rešiti druge mednarodne probleme. Ko je na koncu še omenil nevarnosti atomske vojne, je dejal: «Recipročno ustrahovanje je treba nadomestiti z recipročnim zaupanjem.» Seja se je nato nadaljevala za zaprtimi vrati in je trajala uro in pol. Po Nuttingovem govoru je seji, ki je bila posvečena proceduralnim vprašanjem, predsedoval kanadski delegat Robertson.

Pozneje so funkcionarji povedali, da je bil francosko-angleški načrt za razorožitev, o katerem sta se dogovorila Eden in Mollet med nedavnimi razgovori, že predložen na konferenci, ki se bo nadaljevala v sredo, da bo ta čas sovjetska delegacija lahko načrt preštudirala. ZDA, ki sicer soglašajo z zahodnimi zavezniki o splošnih načelih razorožitve, imajo lastne poglede, kar zadeva podrobnosti izvajanja razorožitve, in imajo tudi pripravljene lastne predloge. Harold Stassen, posebni svetovalec ameriškega predsednika za razorožitev ter vodja ameriške delegacije na sedanji konferenci v Londonu, pa je zahteval, naj se vpiše kot uradni dokument pismo, ki ga je predsednik Eisenhower 1. marca poslal maršalu Bulganinu. Kot je znano, je v tem pismu Eisenhower poudaril, da bi bilo potrebno pred vsem drugim najprej uresničiti ameriške in sovjetske predloge o letalskem in suhozemskem nadzorstvu vojaških naprav na ozemljih obeh držav.

Predsednik zvezne skupščine FLRJ Moša Pijade je v izjavi poljskemu radiu izrazil mnenje, da je sporazum med velesilami o razorožitvi ne samo realen in mogoč, temveč tudi nujno potreben. V odgovoru na vprašanja v mednarodni anketi poljskega radia o možnostih za sporazum o najvažnejših problemih, ki zanimajo človeštvo, je Moša Pijade dejal: «Sodim, da je sporazum med velesilami, tako v vprašanju razorožitve, kakor tudi o vprašanjih prepovedi uporabe orožja za množično uničevanje realen in mogoč. Ta sporazum je celo neizogibno potreben in ljudje ga pričakujejo. Odgovornost za odstranitev take perspektive kot je vojna v atomski dobi, imajo nedvomno države, ki razpolagajo z nuklearnim orožjem in drugimi sredstvi množičnega uničevanja.»

Moša Pijade je poudaril, da je tehnični razvoj atomskega orožja dokazal potrebo eliminacije vojne kot sredstva za reševanje mednarodnih sporov, in da so dozoreli pogoji za dosego sporazuma o prenehanju poizkusov s termonuklearnim orožjem. «Sporazum o razorožitvi bi ne le olajšal miroljubno rešitev drugih mednarodnih vprašanj, med njimi tudi vprašanje kolektivne varnosti, temveč bi obenem pomenil tudi jamstvo za njihovo uspešno rešitev. Druge poti za tako rešitev ni.» je zaključil Moša Pijade.

Adenauerjeve izjave o stikih med velesilami

BONN, 19. — Kancler Adenauer je dopisniku agencije United Press izjavil, da po njegovem je zelo važno za velike države, zlasti za ZDA in Sovjetsko zvezo, da nadaljujejo izmenjavo misli o glavnih mednarodnih vprašanjih. Ne zdi se mu pa, da je prišel trenutek za novo konferenco štirih.

Glede nemške oborožitve je kancler izjavil, da obstajajo težave, da pa se bodo držali določenih rokov, na podlagi katerih se predvideva, da bo Zahodna Nemčija imela v teku januarja 1959 12 divizij, ki bodo štele 500.000 opremljenih in izvežbanih mož.

Glede govoric o njegovem obisku v ZDA je Adenauer izjavil, da je dobil več vabil, med katerimi tudi od nekaterih univerz. Dodal je tudi, da je sprejel vabilo italijanskega ministrskega predsednika Segnija, naj mu vrne njegov letošnji obisk.

Kar se tiče pogajanja o Posarju, je Adenauer izjavil, da upa, da bo z dobro voljo obeh strani dosežen sporazum.

O nemški združitvi je Adenauer izjavil: «Ne verjamem, da bi se vprašanje nemške združitve lahko rešilo z neposrednimi razgovori med nami in Sovjetsko zvezo. Vprašanje spada pod odgovornost vseh štirih velesil in na žalost je to vprašanje s časom postalo jedro napetosti med Vzhodom in Zahodom. Neposredni razgovori s Sovjetsko zvezo bi lahko imeli namen ponovno in jasno poudariti nemško stališče glede združitve.»

Izjava etnarhije o položaju na Cipru

NIKOZIJA, 19. — Svet etnarhije je razdelil izjavo, v kateri se pobijajo britanske trditve, češ da je nadškof Makarios bil deportiran «zaradi sodelovanja s teroristi». Izjava, ki jo bodo razdelili tudi delegatom OZN, pravi, da za britanske trditve ni nobenega dokaza, «ki bi ga kakršno koli sodišče lahko imelo za veljavnega».

Izjava pravi dalje, da so neredi na otoku bili nesrečna posledica dejstva, da je britanska vlada vedno odklanjala pogajanja o Cipru. Kar se tiče očitka, da Makarios ni obsojal nasilja, izjavlja etnarhija, da bi isti očitek lahko postavili visokemu dostojanstveniku angleške cerkve, ki je nedavno blagoslovil britanske čete, ki so odšle na Ciper, ter vsem cerkvam, ki so v času vojne izrekale enake blagoslove.

Splošna stavka, ki se je 9. marca začela na otoku, se je danes zaključila. Tiskarji so se vrnili na delo in jutri bodo časopisi izšli prvikrat od preteklega ponedeljka.

Eisenhower zahteva od kongresa 4.7 milijard za pomoč tujini

V posebni poslanici zahteva predsednik povečanje vojaške in gospodarske pomoči in trdi, da ZSSR kljub spremenjeni politiki ni spremenila osnovnih ciljev - Sto milijonov dolarjev letno za dolgoročno pomoč

WASHINGTON, 19. — Predsednik Eisenhower je poslal danes kongresu posebno poslanico, v kateri zahteva od parlamentarcev, naj izglasujejo 4.7 milijard dolarjev kreditov za pomoč tujini v finančnem letu 1956-57. Eisenhower pravi v tem poročilu, da se «politični nameni ZSSR niso spremenili kljub spremembam, ki jih je v zadnjem mesecu mogoče opaziti v sovjetski politiki».

Eisenhower trdi nadalje, da te spremembe s sovjetski politiki v veliki meri odražajo uspeh ameriških programov pomoči tujini, in zagovarja stališče, da morajo ZDA še nadalje krepiti «skupno obrambo svobodnega sveta». V ta namen priporoča predsednik, naj se določi 530 milijonov dolarjev kot pomoč obrambi ameriških zaveznikov, zlasti za vzpostavljanje boljšega sistema protiletalskega obveščanja in za dobavo najmodernejšega orožja, med njim tudi na daljavo vodenih izstrelkov. Nadalje priporoča Eisenhower 1,6 milijarde dolarjev vojaške pomoči državam Azije in Srednjega vzhoda, «kjer še vedno obstaja velika nevarnost napada».

Nadalje zahteva Eisenhower od kongresa, naj dovoli vladi, da v okviru gospodarske pomoči tujini prevzame obveznosti za največ deset let, tako da bi nezadostno razvite države s to pomocjo lahko uresničile tudi dolgoročnejše načrte, katerih izvajanje traja več časa. Tovrstne obveznosti ne bi smele biti večje kot 100 milijonov dolarjev letno. Končno predlaga predsednik ustanovitev posebnega fonda 100 milijonov dolarjev za države Srednjega vzhoda in Afrike ter sto milijonov več za pomoč azijskim drzavam. Sto milijonov dolarjev pa naj bi prišlo v «poseben predsedniški sklad», s katerim bi lahko predsednik prosto razpolagal.

Glede gospodarske pomoči Evropi pravi Eisenhower, da razen Berlina, Španije in Jugoslavije evropske države ne potrebujejo več gospodarske pomoči, temveč samo vojaško. Obenem poudarja Eisenhower potrebo nadaljevanja tehnične in vojaške pomoči južnoameriškim državam.

Skupno zahteva Eisenhower od kongresa novih kreditov za 4.672 milijonov dolarjev in 187 milijonov dolarjev kreditov, ki so že bili odobreni, pa še ne potrjeni. Od tega bo šlo 4.130 milijonov za posredno in neposredno vojaško pomoč, 170 milijonov dolarjev za «pomoč pri gospodarskem razvoju», 157 milijonov pa za tehnično pomoč. Temu je treba prišteti še omenjene posebne sklade.

Vojaška pomoč, ki jo zahteva Eisenhower, je znatno večja od pomoči v zadnjih dveh letih. Eisenhower utemeljuje to s tem, da mora vlada že zdaj razpolagati s kritjem za naročila vojaškega materiala, ki bo izročen šele v letih 1958 in 1959, in pa s tem, da so se v zadnjih dveh letih zaostanki odobrenih, toda še ne uporabljenih vojaških kreditov zmanjšali za približno 3 milijarde. Tudi gospodarska pomoč bo večja kot v zadnjih letih, in sicer predvsem zaradi novega posebnega sklada za Srednji vzhod in zaradi povečanja gospodarske pomoči azijskim državam.

V obrazložitvi podaja Eisenhower svojo oceno sovjetske politike in pravi, da se zdi, da je bila možnost nasilnega napada vsaj začasno postavljena na stran, da pa so se pomnožile trgovinske in gospodarske pobude do mnogih držav. «Sovjetski manever, ki se še vedno razvija, obsega ponudbe dvostranskih trgovinskih pogodb, ki bi se lahko tikale tudi orožja in surovin ter tehnične pomoči. Če bi imeli razloge za prepričanje, da so sovjetski voditelji opustili svoje temne cilje in da so sklenili tekmovati z nami v vzvišenem namenu, da pomagajo drugim narodom razvijati svobodo in neodvisnost, bi z zadovoljstvom pozdravili novi sovjetski program. Toda nevarnost, ki izhaja iz tega programa za nas in za ostale svobodne narode, je v tradicionalnih ciljih, pa tudi v težavah, ki bi jih lahko povzročil sprejem sovjetskih ponudb,» pravi Eisenhower.

Britanski list «Manchester Guardian» piše, da ima nemški industrijski mogotec Krupp, ki se je vrnil s potovanja po Aziji, namen pripraviti načrt za gospodarsko in tehnično pomoč Jugovzhodni Aziji in Bližnjemu vzhodu, ki naj bi mu dal ime «četrta točka in pol».

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je danes potrdil, da je Kruppov sodelavec Berthold Beitz stavil v državnem departmaju predloge glede ameriške pomoči tujini. Predstavnik je dejal, da je Beitz 8. marca obiskal pomočnika državnega tajnika Murphyja in mu pustil spomenico, ki vsebuje nekatere splošne ideje, glede katerih pa ni predstavnik dal nobenih pojasnil. Predstavnik je poudaril, da je Beitz te predloge stavil neodvisno od nemških vladnih krogov. Državni departma se o spomenici ne bo izrekel, dokler ne bo dobil od Beitza podrobnih pojasnil.

Ravnateljstvo Kruppovih tovarn v Hessenu izjavlja, da so vesti o «Kruppovi spomenici» ameriški vladi «pretirano napihnjene». Potrjuje se, da sta Krupp in Beitz med svojim potovanjem v Severno in Južno Ameriko imela gospodarske razgovore, da pa ne gre za to, «da bi onemogočili uspeh sovjetske gospodarske ofenzive».

«PRAVDA» O VAŽNOSTI OBISKA Bulganina in Hruščeva v Londonu

Malenkov se je razgovarjal z Edenom - Govor britanskega poslanika v Moskvi po televiziji in radiu

LONDON, 19. — Sovjetski minister za električne centrale Georgi Malenkov je šel popoldne na Downing Street 10 na obisk k siru Anthonyu Edenu. Spremljal ga je sovjetski veleposlanik v Londonu Jakob Malik. Razgovor med Edenom in Malenkovom je bil zelo kratek. Bivši sovjetski ministrski predsednik se je mudil na Downing Streetu 10 nekaj več kot 20 minut. V krogih blizu ministrskega predsedstva zatrjujejo, da je bil ta obisk zgolj vljudnostnega značaja.

Po nepotrjenih vesteh naj bi imel Malenkov posebno sporočilo prvega sekretarja sovjetske KP Nikite Hruščeva za britanskega ministrskega predsednika Edena. To sporočilo naj bi pripravilo pri angleških vladnih krogih novo mnenje o SZ in novih smeren sedanjega režima v Moskvi, in sicer to pred obiskom Bulganina in Hruščeva v Veliki Britaniji. Vsebovalo naj bi nadalje nove obširne ponudbe na področju gospodarskih in trgovinskih odnosov med Vzhodom in Zahodom. Tajnik sovjetske KP naj bi nadalje dal razumeti, da je Sovjetska zveza pripravljena sodelovati pri poskusih za pomirjenje na Srednjem vzhodu in Sredozemlju; v ta namen baje predlaga sklicanje konference, ki naj bi se je udeležili vsi prizadeti. In končno naj bi to sporočilo vsebovalo nove predloge za razorožitev; te predloge bo baje Andrej Gromiko, sovjetski delegat na konferenci pododbora OZN za razorožitev, objavil na konferenci, ki je sedaj v Londonu, šele po prihodu Bulganina in Hruščeva v London in pa če bodo tudi drugi sovjetski nasveti že prej ugodno sprejeti.

Georgi Malenkov je danes obiskal atomsko središče v Harwellu. Ogledal si je tudi reaktor na težko vodo «Dido», ki je v gradnji, ter pri tem zopet poudaril prijateljstvo med narodi Velike Britanije, ZDA in SZ. Spremljal ga je ravnatelj atomskega zavoda sir John Cockroft. Pred mikrofonom radijske družbe BBC je Malenkov dejal: «Sir John Cockroft in jaz delava za utrditev prijateljstva med britanskim, ameriškim in sovjetskim ljudstvom. Mi vsi delamo za to». Na vprašanje, če je mogoče naprave v Harwellu ugodno primerjati z napravami v Sovjetski zvezi, je Malenkov odgovoril: «Upajmo, da bo mogoče v Sovjetski zvezi uporabiti, kar je najboljšega v Veliki Britaniji in da bo tudi Velika Britanija lahko uporabila, kar je najboljšega v naši deželi» Nato se je obrnil k ravnatelju britanskega državnega urada za atomsko energijo Edwinu Plowdenu ter ravnatelju atomskega zavoda v Harwellu siru Johnu Cockroftu ter jima dejal: «Upam, da se bomo še srečali v Moskvi».

Moskovska «Pravda» piše danes, da bo obisk maršala Bulganina in Hruščeva v Veliki Britaniji še pripomogel k nadaljnjemu razvoju prijateljskih odnosov med tema dvema velikima državama in k okrepitvi miru po vsem svetu. «Sovjetsko ljudstvo, piše «Pravda», ima ta obisk za zelo važen za odnose miru in prijateljstva, ki naj zagotove trajen mir v Evropi. Treba je bolj odpreti vrata in obe dve državi bosta našli druga pri drugi vedno večje in doslej neznane vire duhovnega sorodstva in simbole kulturnega razvoja. Nov veter, ki ga včasih imenujejo «ženevski duh», piha po vsem svetu, nadaljuje «Pravda». Ta duh živi in bo živel, kajti milijoni ljudi so prepričani, da je mogoče zaveso medsebojnega nerazumevanja dvigniti po odkritosrčnih stikih med državniki in po odkritem izmenjavanju mnenj. Mar to pomeni, da ni vprašanj, glede katera sta Velika Britanija in SZ razdvojeni? Seveda taka vprašanja obstajajo, toda nekatera so umetna, porojena iz politike hladne vojne, in bodo izginila, čim se ta politika opusti».

Angleški poslanik v Moskvi sir William Hayter pa je danes govoril po televiziji 15 minut in njegov govor je oddajal tudi moskovski radio. Hayter je bil povabljen, naj govori o prihodnjem obisku Hruščeva in Bulganina v Veliki Britaniji. Izjavil je, da bi angleško ljudstvo z naklonjenostjo sprejelo svobodno izmenjavo turistov, kar bi sovjetskim državljanom omogočilo, da obiščejo Veliko Britanijo tako kakor to delajo državljani drugih držav. «Radi bi videli, je dejal dalje Hayter, da bi angleški potniki lahko obiskali Sovjetsko zvezo prav tako svobodno in pogostoma, kakor sedaj lahko potujejo po Franciji in Italiji, in da bi hkrati lahko sprejeli v Angliji obisk enakega števila sovjetskih državljanov kakor ameriških in indijskih obiskovalcev. Na ta način bi se lahko bolje in medsebojno spoznavali».

Zatem je poslanik izjavil, da čeprav obstajajo še znatna nasprotja med obema državama, bo obisk Bulganina in Hruščeva lahko pripomogel k zbližanju stališč. «Bližnji obisk sovjetskih voditeljev v Veliki Britaniji se pričakuje z velikim zanimanjem», je dodal Hayter, ki je pripomnil, da je bil program določen tako, da bodo mogoči temeljiti razgovori britanskih voditeljev z Bulganinom in Hruščevom.

«Nespametno bi bilo, je dejal poslanik, zatrjevati, da stališče obeh vlad glede številnih vprašanj ni različno. Vendar pa bi resni razgovori lahko privedli do resničnega napredka pri reševanju teh vprašanj. To lahko tem bolj upa, ker se glede številnih vprašanj nasprotja tičejo bolj metode kakor namenov, ki naj se dosežejo. Obe vladi se na primer strinjata o potrebi razorožitve in njuno stališče se razlikuje samo glede načina, kako naj se to doseže. Prav tako želita obe vladi mednarodno pomirjenje, ne strinjata pa se o tem kaj je umestno in kaj ni umestno, zato da se to doseže».

110 mrtvih v ZDA zaradi slabega vremena

NEW YORK, 19. — Od petka sem trajajo v 12 severnovzhodnih državah ZDA silni snežni meteži, kakršnih ni bilo od decembra l. 1947. Po doslej dospelih informacijah je slabo vreme zahtevalo čez 110 smrtnih žrtev. V New Yorku in najbližji periferiji je padlo 30 cm snega, v nekaterih krajih New Jerseya pa je sneg visok 40 cm in več. Temperatura ni nižja od 6 stopinj pod ničlo, pač pa divja ponekod veter s hitrostjo 90 km.

Snežni metež je povzročil, da so številne ceste neuporabne za promet. Niti stroji za čiščenje snega niso mnogo koristili, kajti metež je takoj zopet zatrpal očiščena pota.

Ko je parnik «Queen Mary» danes zvečer prispel v Southampton, se je izvedelo, da je bilo na poti iz New Yorka med potniki in osebjem kakih sto ranjenih. Parnik še nikoli ni imel med vožnjo čez ocean tako slabega vremena in se je tako zbal, da je bilo mnogo oseb ranjenih, okrog 600 kosov porcelanske in steklene posode pa se je razbilo. Čim se je parnik ustavil v pristanišču, so prenesli štiri potnike in dva člana ladijske posadke v bolnišnico; dve osebi, ki sta bili potrebni zdravniške pomoči, pa so izkrcali že v Cherbourgu, kjer se je parnik danes ustavil. Veliko število potnikov in članov posadke pa je izstopilo z ladje z obvezami na raznih delih telesa zaradi lažjih ran.

BEIRUT, 19. — Po zadnjih vesteh notranjega ministrstva je število mrtvih zaradi nedavnega potresa v Libanonu narastlo na 140.

Smrt pisatelja Bromfielda

COLUMBUS (Ohio), 19. — Znani ameriški pisatelj Louis Bromfield je sinoči umrl v bolnišnici v Columbusu, kamor se je zatekel konec prejšnjega meseca zaradi hudega napada zlatenice, ki ga je mučila že od januarja. V zadnjih dneh se je njegov položaj znatno poslabšal zaradi komplikacij na jetrih in ledvicah.

VREME VČERAJ
Najvišja temperatura 8,7, najnižja 3,5, ob 19. uri 6,4, zračni tlak 1017.1 lahno narašča, veter 24 km na uro, vlaga 63 odst., nebo pooblačeno, morje razgibano, temperatura morja 6,2.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, TOREK 20. marca Evgenij, muč., Zlata. Sonce vzide ob 6.09 in zatone ob 18.17. Dolžina dneva 12.08. Luna vzide ob 11.22 in zatone ob 2.05. Jutri, SREDA 21. marca Benedikt, pp., Vlada

REDNI LETNI OBČNI ZBOR SLOVENSKEGA GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA V TRSTU

SGZ bo podpiralo vse pobude in težnje za vsestranski razvoj tržaškega gospodarstva

Pozdrav generalnega tajnika tržaške trgovinske zbornice - Združenje šteje že 930 članov - Za samostojno sekcijo zbornice za pospeševanje prometa z Jugoslavijo

Ob izredno številni udeležbi članstva je bil v nedeljo dopoldne v veliki dvorani tržaške trgovinske zbornice redni letni občni zbor Slovenskega gospodarskega združenja. Predsednik združenja ing. Šturm je po otvoritvi občnega zbora v uvodnih besedah poudaril, da združenje praznuje tudi 10-letnico svojega obstoja, kar daje občnemu zboru še poseben pomen. V nadaljevanju svojega pozdravnega govora je predsednik podčrtal stalno rast članstva kot rezultat uspešnih naporov združenja v zaščito interesov slovenskih gospodarstvenikov, katerih veliko večino združenje zastopa. Nato je predsednik še posebej pozdravil prisotnega predstavnika zbornice generalnega tajnika dr. Addobatija in ugotovil, da je združenje imelo že v preteklosti aktivne stike z zbornico ter želel, da bi se to sodelovanje v bodočnosti še okrepilo.

V svojem odgovoru se je tajnik zbornice dr. Addobati zahvalil za vljudne besede, izrečene o delovanju zbornice in podčrtal sodelovanje med zbornico ter združenjem za rešitev gospodarskih vprašanj. V nadaljevanju svojega pozdravnega govora je dr. Addobati dejal, da zbornica zelo pazljivo spremlja vse gospodarske spremembe, nastale v tem težavnem času, ko vsi operaterji stalno zadevajo ob zapreke. Prav zaradi tega tudi tržaška zbornica pozdravlja občni zbor tega združenja, ki je z dobrim, resnim in pomembnim delom pripomoglo k reševanju teh vprašanj. V zaključku je tajnik zbornice izrazil prepričanje, da bo prišlo do resnejšega ozračja, ki je tako potrebno za napredek in za človeško razumevanje.

Po tem uvodnem delu je prečital tajnik Marij Kocjančič obširno poročilo upravnega odbora o tržaškem gospodarskem položaju in o delovanju združenja. Poročilo zaradi zanimivosti in pomembnosti ugotovitev objavljamo skoro v celoti na tretji strani našega lista.

Iz blagajniškega poročila je razvidno, da so se skupna vsota, kot tudi potrebna volila, iz leta v leto večala, kar odraža povečanje števila članov in tudi stalno rastoče zanimanje članov za delo združenja.

V diskusiji, ki je sledila, je upravni tajnik združenja dr. Škerlj v tej zvezi pojasnil, da je združenje ob ustanovitvi štelo 738 redno vpisanih članov in da šteje sedaj 930 članov. V združenju so zastopane vse kategorije od veletrgovcev do obrtnikov, trgovcev na drobno, pekov itd.

Tajnik združenja pa je na vprašanje nekega člana pojasnil v zvezi z ustanovitvijo «Zbornice za pospešitev prometa med Trstom in Jugoslavijo», da je bilo združenje pobudnik te ustanovitve. Po ustanovitvi te zbornice je prišlo do nekaterih težav, ker je bila skoro istočasno ustanovljena v Trstu tudi delegacija podobne milanske zbornice. Prav sedaj pa se vodijo razgovori, da bi združili oba organizma, tako da bi v Trstu obstajala avtonomna sekcija milanske zbornice za pospeševanje prometa z Jugoslavijo. Ta sekcija bi bila samostojna in bi v nasprotju z milansko prakso volila svoj odbor. Ni dvoma, da bi taka sekcija bila zelo popularna in bi v praksi lahko mnogo koristila razvoju mednarodne trgovine. Tudi glede števila članov ni nobene bojazni. Za sedaj namreč šteje «Tržaška zbornica za pospeševanje prometa z Jugoslavijo» okrog 60 članov in med njimi številna pomembna podjetja. To število se bo po združitvi nedvomno še povečalo.

V nadaljevanju živahne diskusije so razni člani podčrtali potrebo za čim tesnejšimi stiki s predstavniki raznih držav, s predstavniki zbornice in sorodnimi organizacijami. Prav tako bi bilo koristno, če bi združenje omogočilo izmenjavo trgovskih informacij in mislilo na možnosti koordinacije pri razstavljanju na velesejmih.

V diskusiji je bilo govora tudi o listu «Gospodarstvo», ki je v Trstu edini resni gospodarski list in ki izhaja ob podpori članov združenja.

Člani so tudi v razpravi, ki se je nadaljevala še ob zaključku občnega zbora, podčrtali zahtevo po prosti coni in izrekli več konkretnih predlogov. Zelo zanimiv je bil predlog o ustanovitvi bolniške blagajne za člane združenja, ki sedaj ne uživajo nobene zdravstvene ali socialne zaščite. O tem predlogu kot o nekaterih drugih bo podrobno razpravljal novi upravni odbor in naredil vse potrebne korake za njih uresničenje.

Po obsežni in živahni razpravi je predsednik združenja ing. Šturm prečital sledeče zaključke kot napotilo za bodoče delovanje združenja:

«SGZ bo kakor doslej usmerilo svoje delovanje tudi v splošno gospodarsko problematiko Trsta in želi prispevati k prizadevanjem, ki naj bi zagotovila našemu področju vsestranski razvoj. Zaradi tega bo naše združenje podpiralo težnje in pobude, ki stremijo k temu cilju. Ker sodimo, kot smo že poudarili, da je bodočnost našega mesta predvsem v mednarodni trgovini, pomorstvu in tranzitu, je nujno potrebna sklenitev in dopolnitev ustreznih dogovorov z vsemi deželami našega zaledja. Odpraviti je treba vse ovire, ki so do sedaj onemogočale izvajanje že sklenjenih dogovorov, kot je na pr. dogovor o blagovni izmenjavi med Trstom in sosednimi jugoslovanskimi področji.

Dalje se bo združenje tudi trudilo, da okrepi aktivne stike s tržaško zbornico, ki je najvišji koordinator in pobudnik gospodarskih dejanj našega področja.

Na notranjem gospodarskem področju bo SGZ zagovarjalo najširše sodelovanje za izdelavo in izvedbo enotnega in koordiniranega gospodarskega načrta, ki naj bi zajel vse možnosti in razpoložljive vire tržaške ustvarjalnosti — od rotacijskega sklada do smotrne industrializacije, od pridobitve ustreznih carinskih olajšav do uvedbe upravnih in davčnih olajšav, zlasti v korist manjšemu podjetniku, trgovcu in obrtniku.»

Sledile so volitve novega izvršnega, upravnega in nadzornega odbora. Člani so tako soglasno ponovno izvolili za predsednika ing. Šturma. Za prvega podpredsednika pa bil izvoljen Švagel, za drugega podpredsednika Kaluža, za tajnika Kocjančič in za blagajnika Ostrouška.

„Vulcania" v New York

Včeraj je odplula iz Trsta potniška prekooceanska ladja «Vulcania» na redni vožnji proti New Yorku. Na ladjo se je poleg drugih potnikov vkrcalo tudi 40 gojencev pomorske šole iz Messine.

Za popravke meje na miljskem področju

Mešana jugoslovansko-italijanska komisija, ki razpravlja o dokončni ureditvi meje na miljskem področju, je imela v preteklem tednu več sej v Škofijah. Komisija bo z delom nadaljevala tudi v tem tednu, ko je — verjetno v četrtek — predviden ogled meje na terenu.

Sanitarna posvetovalna služba v kokošereji

Upoštevajoč nagel razvoj kokošereje v naši pokrajini, je Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo, sporazumno s Pokrajinskim veterinarskim uradom smatralo potrebno organizirati posvetovalno sanitarno službo v kokošereji.

Ta služba, ki je poverjena specializiranemu živino-zdravniku Zooprofilaktičnega poskusnega zavoda — oddelek v Vidmu, se bo vršila vsako I. in III. soboto v mesecu in to od 24. t. m. dalje od 9. do 10. ure pri uradu za živinorejo — Pokrajinskega kmetijskega nadzorništva (Ulica C. Ghega št. 6 - tel. 23-927), kjer bodo kmetovalci in kokošerejci lahko prosili za nasvete in ukrepe, o vsem kar nanaša na bolezni perutnine.

Nasveti in diagnostična služba se bosta vršila brezplačno.

ZASEDANJE GENERALNEGA POKRAJINSKEGA SVETA SINDIKATOV

POZIV ZA PRISTOP DELAVSTVA K CGIL za uresničenje enotnosti delavskega razreda

V diskusiji so delavci poudarili nujnost izboljšanja mezd, borbe proti višanju cen, za ustanovitev integralne proste cone itd.

V nedeljo se je prvič sestal generalni pokrajinski svet sindikatov, vključenih v novo Delavske zbornice Tominez Trstu. Svetu je podal tajnik Delavske zbornice Tominez izčrpno poročilo o delu in zaključkih IV. kongresa CGIL, ki je bil pred kratkim v Rimu.

V diskusiji so navzoči poudarili posebna vprašanja tržaških delavcev, kot so na primer nujnost izboljšanja prejemkov kovinarjev, borbe proti višanju cen življenjskih potrebščin, ustanovitve integralne proste cone ter izboljšanja dajatev socialnih zavarovalnih ustanov.

Po izčrpni in živi diskusiji je generalni pokrajinski svet sindikatov nove Delavske zbornice CGIL odobril poročilo tajnika Bonoma Tominza ter izjavil, da si usvaja smernice in sklepe IV. kongresa CGIL, ki so zelo važni in veljavni tudi za Trst. Generalni svet je tudi pozval vse sindikate, naj poglobijo diskusijo o temah kongresa ter naj uveljavljajo njegove sklepe v vsakdanji akciji z zahtevo po izboljšanju mezd in z obrambo pravic ter delovnih pridobitev tržaških delavcev.

Generalni svet sindikatov je pozval vse delavce, naj pristopijo k CGIL ter naj v njej uresničijo enotnost delavskega razreda; s tem bodo v interesu vsega delavstva pripomogli k uresničenju ciljev, ki si jih je postavila CGIL.

Generalni svet je sprejel tudi resolucijo, v kateri pozdravlja splovitev ladje «San Giorgio», ki je sad sposobnosti in dela inženirjev, tehnikov in delavcev ladjedelnice Sv. Marka. Ob tej priložnosti pa zahteva od odgovornih oblasti in od FINMARE, naj izpolnijo svoje obljube, po katerih bi morala biti ta ladja dodeljena tržaški trgovinski mornarici za potrebe tržaškega pristanišča. V nasprotnem primeru bo sindikalna organizacija storila vse za obrambo tržaških interesov.

Glavni svet je nato izrazil svoje ogorčenje in protest zaradi krvavih dogodkov v Barletti, v katerih sta izgubila življenje dva brezposelna delavca in so bili številni delavci tudi ranjeni. Svet je sprejel resolucijo, v kateri izraža solidarnost družinam padlih, sindikalnemu gibanju v Južni Italiji ter delavcem v Partinicu in Danilu Dolciju, ki je zaprt v ječi, ker je zahteval, da se spoštuje določba ustave, ki zagotavlja pravico do dela vsem državljanom. Glavni svet si je tudi usvojil sklepe sestanka sindikalnih organizacij v Barletti. Končno so člani glavnega sveta prispevali določeno vsoto denarja, hkrati pa priporočili sindikatom in vsem delavcem, naj dajo po svojih možnostih pobudo za solidarnostne akcije v prid Danila Dolcija in njegovih tovarišev.

Tranzit skozi Reko in Trst v prvih dveh mesecih letos

V prvih dveh mesecih tega leta je reško pristanišče doseglo skupni promet 525.000 ton blaga. V tem prometu je obseženih tudi 120.000 ton tranzitnega blaga za Avstrijo, ČSR in Madžarsko. Tranzitni promet se je torej v primerjavi s stanjem v prvih dveh mesecih preteklega leta povečal za okrog 50 odstotkov.

V istem času so skozi tržaška Javna skladišča prepeljali 396.497 ton blaga, medtem ko so v januarju in februarju 1955 prepeljali 406.238 ton. Padec prometa za okrog 10.000 je nastal predvsem zaradi izredno slabega vremena v februarju, ko niso mogli razkladati premoga in drugih obsežnih pošiljk masovnega blaga. Kljub temu pa ti podatki jasno dokazujejo, da je tržaško pristanišče v prvih dveh mesecih letošnjega leta doživelo zastoj, medtem ko je Reka istočasno povečala svoj tranzitni promet.

Obvestilo Kmečke zveze vsem davkoplačevalcem

Kmečka zveza v Trstu obvešča vse svoje člane, da morajo v smislu Vanonijevega zakona vsi davkoplačevalci do 31. t.m. prijaviti davčni upravi svoje dohodke v letu 1955. Ker so za izpolnitev teh obveznosti po zakonu predpisane kazni (kakor avtomatično povišanje dosedanje davčne osnove za 10 odst. ter denarne kazni od 5000 do 10 tisoč lir in seveda vpis kazni v kazenski list), priporočamo, da vsi prizadeti izvršijo prijave v omenjenem času.

Tajništvo KZ bo tudi letos sestavljalo in vlagalo prijave, članom bo tudi na razpolago za vsa zadevna pojasnila in nasvete. Člane opozarjamo, da je za sestavo prijave potreben davčni plačilni list. Ker roka za vložitev prijav gotovo ne bodo podaljšali, opozarjamo vse člane, da se pravočasno zglasijo na sedežu KZ v Trstu.

Prijave Vanoni

Finančna uprava opozarja, da bo 31. marca nepreklicno zapadel rok za vlaganje davčnih prijav Vanoni.

Poziv lastnikom barov

Zveza potrošnikov za Furlanijo in Julijsko krajino poziva vse lastnike javnih obratov (barov, kavarn itd.), ki prodajajo skodelico kave po 35 lir, da v svojem interesu pismeno javijo svoj naslov oz. ime lokala na sedež zveze v Ul. Carducci 29 do 25. t. m. Na osnovi tega bo zveza lahko začela akcijo, da bi se potrošniki posluževali barov, kjer prodajajo kavo po 30 lir.

Številni požari grmičevja v okolici

Gasilci so imeli tudi v nedeljo ogromno dela. Na raznih krajih okolice so namreč izbruhnili požari in plameni, ki jih je veter še razpihaval, so zajeli precejšnje dele ozemlja poraščenega s travo in tudi z mladimi drevesi.

Dve uri dela so imeli gasilci iz Largo Niccolini in iz Milj z gašenjem požara, ki je izbruhnil pri Ricmanjih in ki je zajel približno 30.000 kvadratnih metrov površine ter povzročil precejšnjo škodo. Malo kasneje so morali gasilci iz pristanišča zdrveti s črpalkami v bližino Grljana in kasneje v bližino Križa, kjer je izbruhnil požar ob železniški progi.

Zgodaj popoldne pa so plameni zajeli grmovje ob Vicolo delle Rose, a tu škoda ni bila velika. Dve uri kasneje pa so se vnela mlada drevesca v bližini Opčin in tu so imeli openski gasilci v borbi s plameni, ki so zajeli 9000 kvadratnih metrov površine, precej dela. Po pogasitvi požara, ki je zajel nekaj trave in grmovja ob železniški progi pri Miramaru, pa je čakalo gasilce najtežje delo dneva, in sicer v bližini Banov, kjer je požar izbruhnil na kilometer dolgi in 300 metrov široki površini, posajeni z drevesci. Veter je bil tu njihov največji sovražnik, kajti gasilci so se morali boriti s plameni 4 cele ure in tu so jim priskočili na pomoč vojaki iz bližnje vojašnice. Kakor se je zvedelo, je škoda tu precejšnja, vendar višina še ni znana, ker vodi preiskavo gozdna policija.

Luči so ga oslepile

Med vožnjo z motornim kolesom po domači vasi je 55-letni Ivan Grgič iz Padrič št. 49 včeraj okoli 19.45 nerodno padel in ker se je ranil na levi strani glave ter se opraskal na levi roki ga je 32-letni nečak Emil Grgič iz iste vasi spremil v bolnišnico, kjer so ga pridržali s prognozo okrevanja v 30 dneh na II. kirurškem oddelku.

Nekoliko kasneje pa je padel s kolesa 37-letni Ivan Caharija iz Nabrežine št. 83, ki se je okoli 21.35 zatekel v spremstvu svoje svakinje v bolnišnico. Ker so mu ugotovili udarec na glavi, so ga iz previdnosti sprejeli na opazovalnem oddelku, kjer menijo, da bo okreval v 2 dneh.

Njegova svakinja je izjavila, da se je Caharija peljal s kolesom, ko so ga v bližini nabrežinskega zdravilišča oslepile luči naproti prihajajočega avtomobila, kar je zadostovalo, da je mož izgubil oblast nad vozilom in padel.

S kolesom v tračnice

Ko sta se 22-letni Josip Placer z Lonjerske ceste in njegova 24-letna znanka Anna Fernetti s Sprehajališča sv. Andreja peljala z vespo je fantu, ki je šofiral skuter, zašlo kolo na tramvajske tračnice in zdrsnilo, zaradi česar sta se oba zvrnila na tla.

Z rešilnim avtomobilom so ju odpeljali v bolnišnico in medtem ko so šoferja sprejeli zaradi izpaha ramena s prognozo okrevanja v 15 dneh na opazovalnem oddelku, so njegovo sopotnico morali pridržati na II. kirurškem oddelku. Zdravniki so ji namreč ugotovili poleg možganskega pretresa tudi udarce s podplutbami na glavi, rane na obrazu, rokah in nogah ter tudi rano na zgornji ustnici in so mnenja, da bo okrevala v 20 dneh.

Poskus samomora

Iz družinskih razlogov je včeraj 24-letna Irene Vezzi iz Ul. Foscolo zaužila iz samomorilnih namenov 15 uspavalnih praškov, vendar svojega cilja ni dosegla, ker so jo pravočasno rešili. Seveda so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na II. zdravniškem oddelku. Okrevala bo v 4 ali 6 dneh.

NAD 200 LET STARA NAVADA, KI SE JE Z NEKAJ SPREMEMBAMI OHRANILA DO DANES

Tradicionalno romanje v Ricmanje kljub nič kaj spomladanskemu vremenu

Računajo, da je prišlo v Ricmanje na pršut in domačo kapljico okoli 7000 ljudi - Na bloku Fernetiči so v dveh dneh zabeležili nad 4000 prehodov v obeh smereh

Kot vsako leto na Jožefovo, je tudi včeraj prišlo v Ricmanje veliko število gostov iz mesta in iz vseh bližnjih ter daljnih vasi. In kot vedno, so v Ricmanjih vsem postregli z raznimi dobrotami in nudili gostom več ali manj zabave in razvedrila. Včerajšnji praznik v Ricmanjih ima že staro tradicijo. Začel se je z romanjem k tamkajšnji cerkvi pred več kot 200 leti. Z leti pa je romanje stopilo v ozadje; zdaj prihajajo meščani in okoličani v Ricmanje na izlet, na dobro kapljico in pršut. Zato je dopoldne, ko so cerkveni obredi, manj ljudi, popoldne pa so ulice in gostilne natrpane. Marsikdo seveda stopi iz pobožnosti ali radovednosti v cerkev in prižge svečko na čast svojemu patronu.

Izredno priliko izkoristijo razni kramarji ter lastniki strelišč, igrišč in vrtiljakov.

V Ricmanjih je na včerajšnji dan pravi sejem, edini sejem na Tržaškem v starem pomenu besede, toda ne živinski, ker ne prodajajo ne osličev ne prašičev, kot na pr. na Proseku na Martinovo. Lahko bi ga imenovali pomladanski sejem v Bregu, ali prvi pomladanski izlet. Prav zaradi te svoje značilnosti privabi ricmanjsko opasilo ali «šagra» vsako leto številne goste. Zlasti meščani, ki nimajo dosti pod palcem, da bi si lahko privoščili daljše izlete, si po zimskem času zaželijo ven, v naravo, na izlet in razvedrilo. In Breg je za take pomladanske izlete najbolj primeren. Tam se pomlad najprej prikaže v svoji lepoti. Mandeljni in breskve v cvetju, trobentice in vijolice, lepo obdelani vinogradi, prijetno sonce in lep razgled, v ozadju pa prijazna Glinščica. In vse to nedaleč od mesta. Za letos, vreme kilavo, nikjer cvetočih mandeljnov in breskev, nikjer zelenja in znaka pomladi, čeprav koledar pravi, da se začne že jutri. Zaradi tega ni bilo včeraj v Ricmanjih toliko ljudi kot prejšnja leta, ko pomlad ni bila v zamudi kakor letos. Bilo je precej ljudstva, a ne toliko, kolikor bi ga sicer bilo. A tega ni kriva samo pozna pomlad. Vzrok je v precejšnji meri drugje. Če Tržačani odhajajo v Avstralijo, ne morejo v Ricmanje, s prazno denarnico pa se tudi nobenemu ne ljubi na izlet v Ricmanje, da bi samo gledal pršut, bige in vino.

Starejši domačini so nam včeraj pravili, kako je bilo pred leti. Naj bi z njimi še obujali spomine na lepša leta? «Pred osmimi leti, nam je rekel prileten Borštan, je bilo na Jožefovo toliko ljudi, da je bilo vse polno izletnikov tudi v Borštu in v Boljuncu, ker ni bilo za vse prostora v Ricmanjih; da ne govorimo, kako je bilo pred prvo vojno in prva leta potem. Če bi bilo več denarja, več zaslužka in manj zaskrbljenosti, bi neugodno vreme prav malo vplivalo. Pa še nekaj značilnega mi domačini opažamo: pred leti si slišal skoraj samo slovensko govorico.» Tako je potožil in me povabil v osmico na kozarec dobre domače kapljice. Kot izkušen in dober strokovnjak mi je med potjo zaupal: «V osmicah je boljša in res domača.» No, pa tudi v gostilnah ni bila slaba.

Lani so računali, da je bilo v Ricmanjih približno 15 tisoč ljudi, včeraj pa približno 7 tisoč. Pičla polovica, niti ne. To bodo občutili Ricmanjci, zlasti gostilničarji, pa tudi kramarji itd., ki so se ves teden na ta dan pripravljali in upali, da si bodo nekoliko opomogli. Ob glavni poti po vasi je bilo več stojnic, v gornjem delu strelišča, ob vhodu v vas in v Logu, kot vsako leto, vrtiljaka, ki sta bila vedno zasedena, igrišče za otroke, prodajalke in prodajalci pršuta in big vsak na svojem mestu ob poti, v kotih in pod značilnimi oboki, blizu gostiln in osmic. Dopoldne je bila slovesna maša, popoldne pa večernice. Dopoldne so prišli samo ljudje iz sosednih vasi, ki so se za kosilo vrnili domov, popoldne je bilo skraja še malo gostov, največ ljudstva pa je bilo med 16. in 18. uro. Promet po vasi je z vozili je bil seveda prepovedan in vozila vseh vrst so parkirala na glavni cesti. Nekateri so se pripeljali iz mesta z vlakom, mnogi z avtobusi krajevne proge, ki so pogostoma vozili, nekateri so prišli peš, marsikdo pa z vespo, motorjem ali avtomobilom. Ni bilo gneče ne po vasi niti v gostilnah, ki so imele polno gostov, a je vsakdo lahko dobil sedež. Tu pa tam so male skupine posedale ob pletenkah na prostem, a ne dolgo, ker ni bilo prav prijetno. Mnogi pa so v vasi ostali malo časa in so kmalu odšli domov. V gostilnah in osmicah je bilo precej petja proti večeru. Na svoj račun so seveda prišli predvsem razni Jožki in Jožice, njihovi prijatelji in znanci, pa tudi drugi, ki si ga včasih radi privoščijo.

V nedeljo je bilo v Ricmanjih že vse pripravljeno. Domačini so upali, da bo kaj več gostov, a so prišli le redki izletniki iz sosednih vasi. Na obisk je vplivalo tudi dejstvo, da sta bila dva praznika skupaj in da so številni meščani in okoličani odšli na izlete v bližnje kraje onkraj meje, saj so samo v Fernetičah zabeležili nad 4000 prehodov v nedeljo in ponedeljek.

Slabo končan izlet

Šestintridesetletni Attilio Pancera iz Ronk in 26-letni Giovanni De Santi iz Belluna sta prišla včeraj popoldne z vespo na izlet v naše mesto, a ju je močan sunek burje blizu barkovljanske mitnice zvrnil na tla.

Oba, ki sta se pošteno potolkla, so morali pripeljati z rešilnim avtom v bolnišnico, kjer so Pancero pridržali s prognozo okrevanja v 20 dneh na ortopedskem oddelku. Zdravniki so mu namreč ugotovili zlom kosti v gležnju leve noge, razne praske po obrazu in tudi lažji možganski pretres. Njegov sopotnik pa se je rešil le z lažjimi poškodbami, zaradi česar so ga zdravniki iz previdnosti sprejeli le na opazovalnem oddelku, kjer bo ostal verjetno samo nekaj dni.

S kolesom je padel

Med vožnjo s kolesom po Vicolo degli Scaglioni je 16-letni pekovski pomočnik Fulvio Motersić iz Ul. del Friuli včeraj okoli poldne nerodno padel na tla in ker si je zlomil zapestje leve roke ter se ranil nad desnim očesom, so ga morali v bolnišnici, kamor se je zatekel, pridržati na ortopedskem oddelku. Če ne bo komplikacij, bo mladenič okreval že v 20 dneh.

VČERAJ DOPOLDNE V LADJEDELNICI SV. MARKA

SLAVNOSTNA SPLOVITEV nove motorne ladje «San Giorgio»

Ko bo ladja izgotovljena, bo odplula v Genovo, od koder bo vozila na redni progi proti Turčiji

V ladjedelnici Sv. Marka so včeraj ob 10.30 svečano splovili motorno ladjo «San Giorgio», katero grade za beneško pomorsko družbo «Adriatica». Na svečanosti je bil prisoten predsednik senata Merzagora, čigar soproga je bila botrica nove ladje. Poleg njega so bili tudi prisotni predsednik FINMARE Manzitti, gen. Grimaldi, rektor univerze Ambrosino, podprefekt Cappon, podžupan Visintin in druge osebnosti.

Nova ladja, ki bo dokončana v oktobru, ima sledeče značilnosti: dolžina 111 metrov, širina 15,5 metrov, kapaciteta prostora za tovor 2200 kubičnih metrov. Ladja, ki ima 4.500 ton, bo opremljena z dvema motorjema tipa Diesel FIAT 607 T, ki ji bosta omogočila brzino 18,7 milj na uro. Poleg tovora se bo na ladjo lahko v kabinah prvega, drugega in tretjega razreda vkrcalo 214 potnikov, medtem ko bo posadka štela 114 mož.

«San Giorgio» je opremljena s posebnimi napravami za preprečevanje zibanja. Te naprave sestoje iz malih krilc, ki so postavljena na obeh bokih in ki jih posebni avtomatični mehanizem ritmično postavlja v obratno smer, kot se ladja nagiba. Na ta način je mogoče v veliki meri odpraviti zibanje ladje. Ko je morje mirno, pa krilce potegnejo v notranjost ladje, tako da ne nudijo nobenega odpora in ne zmanjšujejo brzine.

Omenili smo že, da je bil na splovitvi prisoten tudi predsednik «FINMARE», državnega holdinga, ki vzdržuje vse subvencionirane italijanske redne pomorske zveze. Predsednik FINMARE Manzitti je na vprašanje dopisnika tržaškega radia o razdelitvi pomorskih zvez sicer optimistično ugotovil, da družba natančno proučuje okrepitev jadranskih prog, vendar ni niti z besedo omenil usode ladje «San Giorgio». Kot smo že podrobno poročali, bi namreč morala po zagotovilih odgovornih vladnih predstavnikov ladja «San Giorgio» skupno s slično ladjo «San Marco» voziti iz tržaškega pristanišča, vendar je bilo kasneje sklenjeno, da bo odšla za vedno v Genovo. Molk predsednika «FINMARE» torej ta sklep samo še potrjuje.

Nesreča z vespo

Včeraj okoli 20. ure so morali zaradi ran na čelu, zgornji ustnici in bradi ter tudi zaradi zloma nekaterih zob sprejeti na II. kirurškem oddelku 19-letnega Egidija Gentillija iz D'Annunziovega drevoreda, katerega so z rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico.

Gentili, ki bo verjetno okreval v 10 ali najkasneje v 15 dneh, je izjavil, da se je malo prej vozil z vespo last njegovega 20-letnega prijatelja Lucia Bilucaglie iz Ul. Galleria 3, ko sta se v bližini Lovca iz neznanih razlogov zvrnila na tla, pri čemer pa se je Bilucaglia rešil brez vsakršnih poškodb.

SPOROČILO RAVNATELJSTVA PODJETJA KRAFTMETAL

Tovarna v industrijskem pristanišču prične danes zopet redno obratovati

Včeraj dopoldne so se delavci podjetja zbrali na enotni skupščini - Danes se vseh 156 delavcev vrne na delo

Včeraj je ravnateljstvo podjetja Kraftmetal sporočilo, da bo začela tovarna v industrijskem pristanišču v Zavljah zopet redno obratovati ter da bo zopet sprejela na delo vseh 156 delavcev in uradnikov, ki so bili suspendirani. Sklep o odprtju tovarne je sprejel ravnatelj Brambilla, kasneje pa je njegov sklep potrdil tudi upravni svet podjetja. Vest je vsekakor zelo razveseljiva in kaže, da je imel odločni nastop delavstva dober uspeh. Upajmo, da bo ta sklep trajnega značaja ter da bo delavstvo rešeno skrbi za bodočnost.

Včeraj dopoldne, ko še ni bil znan sklep ravnateljstva, je bila na sedežu stare Delavske zbornice v Ul. Duca D'Aosta enotna skupščina delavcev in uradnikov podjetja.

Na skupščini je tovarniški odbor poročal o stikih z oblastvi in vodstvom podjetja v zvezi z zaprtjem tovarne dne 15. marca. Po diskusiji, ki je sledila poročilu, so vsi navzoči sprejeli naslednje pismo, naslovljeno na dr. Palamara, župana Bartolija, ravnatelja oddelka za delo dr. Augellija, ravnatelja urada za delo odv. Levitusa, Zvezo industrijcev, ustanovo industrijskega pristanišča ter na predsednika podjetja Kraftmetal dr. Lheemana:

«Zapora tovarne Kraftmetal v žaveljskem industrijskem pristanišču je dejanje, ki ponovno dokazuje, da v produktivni dejavnosti prevladujejo interesi posameznikov nad interesi vsega prebivalstva. To ravnanje je na vsak način vredno vse graje, če pomislimo, da je s tem zgubilo delo in možnost preživljanja kar 156 delavcev in nameščencev.

Puščamo ob strani sleherno juridično preudarjanje in poudarimo nemoralnost položaja, ki je nastal po volji odgovornih ljudi, ki se med seboj prepirajo samo zato, da bi branili določene lastne interese. V podjetju, kjer so v nevarnosti interesi delavstva, države in delničarjev, je treba predvsem upoštevati interese delavcev, ki končno s svojim umom in s svojimi napori ustvarjajo proizvode, ki so koristni za vso državo.

Delavci podjetja Kraftmetal opozarjajo oblasti in javno mnenje na dejstvo, da bi nadaljnje trajanje zapore tovarne pomenilo izgubo naročil iz inozemstva in iz notranjosti države. Zato je treba takoj pričeti ponovno z delom. Rešitev spora, ki se tiče finančnih vprašanj ali vprašanja udeležbe delničarjev v podjetju se lahko odloži, čeprav tudi za kratek rok.

Delavstvo ugotavlja, da so se pokazale resne pomanjkljivosti v vodstvu podjetja bodisi s tehnično-proizvodnega stališča, kakor tudi s stališča upravljanja že od takrat, ko je prevzel vodstvo ravnateljstva podjetja gospod Edoardo Vitali in ko še ni nastal znani spor med sedanjimi petimi družabniki, ki sestavljajo upravni svet podjetja.

Na podlagi vsega tega zahtevajo delavci Kraftmetal, naj pristojne oblasti spričo resnega položaja in spričo dokončne zapore podjetja sporočijo javnosti vse prejšnje dogodke in morebitne zakulisne vzroke, ki so povzročili sedanji položaj».

O Tržaška občina sporoča, da je vladni komisariat raztegnil na tržaško področje odlok predsednika republike, ki pooblašča župana, da izdaja dovoljenja za reklamo zdravstvenih ambulant, zdravstveno-kirurških zavodov in porodnišnic ter raznih drugih zdravstvenih in počitniških domov. Občina opozarja, da je treba za katero koli reklamo navesti podatke zadevnega dovoljenja.

Huda prometna nezgoda

Malo pred 17. uro so z rešilnim avtom Rdečega križa pripeljali v bolnišnico 18-letno Pierino Zanin iz Cornerja (S. Stino di Livenza) in 34-letnega trgovca Giuseppa Granda iz Vicolo Castagneto št. 65.

Medtem ko so Grandu samo izprali razne praske po glavi in ga nato s priporočilom nekaj dnevnega počitka odslovili, so morali Zaninovo, kateri so ugotovili poleg možganskega pretresa tudi verjetno prebitje lobanje, sprejeti na II. kirurškem oddelku, kjer so si zdravniki pridržali prognozo.

Grande in Zaninova sta se okoli 16. ure ponesrečila med vožnjo z vespo po cesti, ki iz Trsta pelje na Prosek. Nekako v bližini Kontovela je nepričakovano eksplodirala zračnica zadnjega kolesa in oba potnika sta skupno z vozilom odletela na tla in pri tem zadobila omenjene poškodbe.

GLEDALIŠČA

GLEDALIŠČE VERDI

Danes ob 21. uri koncert komornega zbora in orkestra dunajske akademije pod vodstvom dirigenta Guentherja Theuringa. Na sporedu je Veperae de Dominica in Requiem od W. A. Mozarta. Pri gledališki blagajni se nadaljuje prodaja vstopnic.

KINO

Rossetti. 15.00: «Namestitev v Piovarolu», Totò, I. Cafaro.
Excelsior. 15.00: «Moderna doba», Charlie Chaplin.
Fenice. 15.00: «Neizprosni», C. Gable, J. Russell.
Nazionale. 15.00: «Pesmi iz vse Italije», R. Podestà, R. Rasc.
Filodrammatico. 16.00: «Gnezdo tihotapcev», S. Granger, G. Sanders.
Supercinema. 16.00: «Rdeči ocean», J. Wayne, L. Bacall.
Arcobaleno. 16.00: «Pozor na ženske», J. Hawkins, M. Johnson.
Astra Rojan. 15.30: «Najlepša ženska na svetu», G. Lollobrigida, V. Gassman.
Capitol. 16.00: «Sodobna dekleta», M. Allasio, M. Bongiorno.
Cristallo. 16.00: «Zmage na morjih».
Grattacielo. 15.30: «Ure obupa», H. Bogart, F. March.
Alabarda. 15.30: «Helena iz Troje», R. Podestà, J. Sernas.
Ariston. 16.00: «Bobnenje bobnov», A. Ladd, M. Pavan.
Armonia. 15.00: «Skrivnostni vitez», A. Ladd, P. Medina.
Aurora. 15.15: «20.000 milj pod morji», K. Douglas, J. Mason.
Garibaldi. 14.00: «Vi morilci», E. G. Robinson, N. Foch.
Ideale. 16.00: «Ciklon na Karaibih», R. Newton.
Impero. 15.30: «20.000 milj pod morji», K. Douglas, J. Mason.
Italia. 16.00: «Tonček in Vejica», H. Feiler, P. Klinger.
S. Marco. 16.00: «Komandant Flyng Moona», R. Hudson, M. Henderson.
Kino ob morju. Danes zaprto.
Moderno. 16.00: «Cirkus s 3 arenami», D. Martin, J. Lewis.
Savona. 15.30: «Dolina kraljev», R. Taylor, E. Parker.
Viale. 16.00: «Orožje, ki je osvojilo Zahod», D. Morgan, R. Raymond.
Vittorio Veneto. 15.30: «Helena iz Troje», R. Podestà, J. Sernas.
Belvedere. 15.30: «Ivan, sin belega vraga», N. Gray, P. Campbell.
Marconi. 16.00: «Junak naših časov», A. Sordi, G. Ralli.
Massimo. 16.00: «Rommelov zaklad», D. Addams, P. Christian.
Novo cine. 16.00: «Rojena za ljubezen», E. Williams, V. Johnson.
Odeon. 16.00: «Okno na dvorišče», G. Kelly, J. Stewart.
Radio. 16.00: «Osmojena zemlja», J. Derek, M. Marques.
Venezia. 15.30: «Pustolovec v puščavi».
Skedenj. 18.00: «Priznavam».

RADIO

TOREK, 20. marca 1956

TRST POSTAJA A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Zabavna glasba; 12.00 Predavanje; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Operna glasba; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plesna glasba; 18.00 Macucci: Koncert za klavir in orkester; 18.35 Melodije iz revij; 19.00 Čajkovski: Uvertura 1812; 19.15 Zdravniški vedež; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.05 Porterjevi motivi; 20.30 Slovenski oktet; 21.00 Luigi Bonelli - Aldo de Benedetti: «Pregnane muhe», veseloigra v 3 dejanjih; 23.00 Chopinovi nokturni.

TRST I.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 18.30 Otroška ura; 19.35 Poje zbor Salci; 21.05 Igra orkester Gianni Safred.

KOPER

Slovenska poročila: 12.30, 14.15. Italijanska poročila: 6.15, 17.40, 22.30.
5.00-6.00 Spored iz Ljubljane; 6.00 Jutranja glasba; 6.40 Glasba za dobro jutro; 7.00-8.00 Spored iz Ljubljane; 11.00-12.00 Spored iz Ljubljane; 13.30 20 minut traja naš operni sestanek; 13.50 Priljubljene skladbe; 15.00-16.00 Spored iz Ljubljane; 16.00 Glasbeni liki: Nikolaj Andrejevič Rimski Korsakov; 16.45 Na orgle igra Virgil Morgan; 17.15 Glasbeni oder; 17.55 Intermezzo; 18.00-19.25 Spored iz Ljubljane; 19.25 Robert Schumann: Tri romance op. 94, violončelist Maurice Gendron, klavir Jean Francaix; 19.37 Poje Lady Patachou z orkestrom Lo Clarens; 20.00-22.15 Spored iz Ljubljane; 22.15 Igrajo znani pianisti; 22.45 Večerne melodije; 23.15 Plesna glasba.

SLOVENIJA

11.00 Radijski koledar; 11.15 Mali dopoldanski koncert; 11.45 Za Cicibane - Matej Rode: Zima odhaja; 12.00 Spored narodne glasbe; 12.40 Robert Schumann: Simfonične etude op. 13; 13.35 Spored simfoničnih skladb; 14.30 Modni kotiček; 14.40 Koncertni valčki; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Utrinki iz literature; 16.00 Boris Gorbatov: Vrnitev; 17.15 Iz opernega sveta; 18.00 Poslušajte! — poslušajte!; Zunanje-politični feljton; 18.10 Skladbe jugoslovanskih skladateljev izvaja pianist M. Lipovšek; 18.30 Sportni tednik; 20.00 Tedenski notranje-politični pregled; 20.10 Mali večerni koncert Ljubljanskega Radijskega komornega zbora; 20.30 Deklica iz Vrbe, Guenther Eich; 21.30 Igra zabavni orkester radia Ljubljana; 22.15 Nočni koncert; 22.15 UKV program; Plesna glasba.

TELEVIZIJA

17.30 Za žene; 20.30 Vesti; 20.45 Novi filmi; 21.00 «Godrnjači med živalmi»; 21.30 Iz gledališča Verdi v Padovi: «Vadržal» enodejanka Indra Montanellija; 22.30 Tvornica terorja.

NOČNA SLUŽBA LEKARN V MESECU MARCU

Codermatz, Ul. Tor San Piero 2; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. S. Giusto 1; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Zanetti, Testa d'oro, Ul. Mazzini 43; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

Oglasni oddelek
TRST
Ul. sv. Frančiška 20/III
tel. 37-338
sprejema inserate, male oglase, osmrtnice in urade od 8. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

TAJNIŠKO POROČILO DR. MARIJA KOCJANČIČA O DELOVANJU SLOVENSKEGA GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Za še večji doprinos slovenskih gospodarstvenikov kot aktivnih činiteljev v gospodarstvu našega področja

Napori Slovenskega gospodarskega združenja za uveljavitev in zaščito interesov slovenskega življa na Tržaškem - Za odstranitev zaprek pri izvajanju mednarodnih sporazumov

Ni prazna beseda, da preživlja tržaško gospodarstvo v zadnjih letih ostro krizo, saj jo občutijo vsi sloji skoraj brez izjeme. Dejstva so znana in podrobno dokumentirana v uradnih publikacijah. Viden pokazatelj gospodarskega položaja je porast števila brezposelnih, ki je naravnost kritično presenetljivo naraslo prav v začetku tekočega leta.

O ostri krizi jasno govore tudi poročila in problematika veletrgovcev, trgovcev na drobno raznih strok, lastnikov javnih obratov in ostalih sekcij našega združenja, ki so bila prebrana na zasedanjih posameznih sekcij združenja sklicanih kot priprava na današnji občni zbor. Veletrgovci so prikazali številne nepotrebne carinske predpise, na prepočasno izdajanje uvoznih in izvoznih dovoljenj.

Kriza male trgovine, obrti, malih in srednjih industrijskih podjetij je odsev nesolidnega in neurejenega splošnega gospodarskega položaja, ki med drugim še ne vidi jasnih izhodišč za svojo obnovo in razvoj. To je kriza mesta, ki so mu bile usodno okrnjene gospodarske vezi s svojim zaledjem, ki ni moglo izkoristiti vseh svojih potencialnih možnosti in ki po drugi plati tudi premnogokrat ni našlo razumevanja za svoje resnične potrebe. To pa ni zgolj samo materialna kriza, temveč rezultat splošnega nezaupanja in občutka negotovosti.

Vendar pa ta dejstva še ne govore, da naše mesto v bodočnosti nima nobenih možnosti za rešitev, za konsolidacijo svojega gospodarskega organizma in za zdrav razvoj. Tako lokalni kot mednarodni politični položaj in z njim tesno povezano postopno reševanje gospodarskih vprašanj ponovno odpirajo vrata za potrditev poglavitne gospodarske dejavnosti, ki je vedno predstavljala glavno in življenjsko osnovo našega mesta, za poživitev pomorstva in trgovine.

V tej zvezi razpolagamo že z nekaterimi spodbudnimi podatki, saj se je lani promet tržaškega pristanišča statistično globalno močno povečal. To povečanje sicer še vedno ni bilo tako, da bi predstavljalo odločilen korak iz krize in je ostala še nadalje struktura pristaniškega prometa neugodna, saj promet sestoji v pretežni večini iz masovnega blaga in obenem še vedno ni prišlo do povečane trgovinske vloge pristanišča. Pa tudi tu obstajajo že sedaj ugodnejše perspektive, saj je londonski sporazum in zlasti splošno mednarodno pomirjenje omogočilo živahnejše stike z vsemi državami tržaškega prirodnega zaledja.

Razume se, da so to samo možnosti in da je odvisna od sposobnosti in volje tržaških operaterjev kot tudi od razumevanja, pomoči in reševanja konkretnih vprašanj s strani oblastvenih organov uresničitev teh nakazanih perspektiv. Številni predstavniki tržaških gospodarskih krogov so že mnogokrat jasno in odločno zahtevali, da je treba Trstu omogočiti zdrav gospodarski razvoj, da je Trst v sedanjih pogojih resnično revno področje, ki pada v vedno ostrejšo krizo. Tudi slovensko gospodarsko združenje kot predstavnik pomembnega dela tržaških gospodarstvenikov je zaradi tega že večkrat jasno izrazilo svoje stališče do osnovnih tržaških zahtev po prosti coni, po deželni avtonomiji, za obnovitev mornarice, ureditev rotacijskega sklada in za omogočitev še tesnejših vezi z zaledjem, kar vse predstavlja osnovni pogoj za okrepitev tržaškega gospodarstva.

Te upravičene tržaške zahteve žal do sedaj še niso padle na plodna tla ne samo zaradi nerazumevanja vladnih predstavnikov, temveč v veliki meri tudi zaradi svojevrstnega ozračja, ki vlada v Trstu. Do sedaj lahko žal na osnovi dolgoletnih izkušenj ugotovimo, da ima tako glede splošnih kot tudi drobnih konkretnih vprašanj glavno besedo vedno isti preozki krog ljudi, ki pod plaščem visoko donečih besed ščiti predvsem svoje koristi.

Tu tiči vzrok in tu lahko iščemo krivdo, da ostaja vrsta vprašanj nerešenih in da se celo pri upravnih postopkih naleti na težave mnogokrat tudi takrat, ko bi se upravičeno pričakovala vsa pomoč in razumevanje. Kot primer bomo navedli samo pritožbe uvoznikov in izvoznikov glede mnogokrat prezapletenih carinskih postopkov, ki so v bistvu nepotrebni in škodljivi. Takih primerov je nebroj, saj ne veljajo samo pri zunanji trgovini, temveč vedo o njih mnogo povedati tudi trgovci na drobno, obrtniki itd. V to vrsto spada tudi svojevrsten režim nadzorstva, ki nima z gospodarskimi, zdravstvenimi in sličnimi vprašanji nobenega opravka. Končno je treba tu omeniti tudi davčni pritisk, ki z vrtoglavo brzino raste iz leta v leto in spravlja v resno nevarnost številna, drugače zdrava podjetja.

V tej senčni podobi upravnega sistema najdemo v zadnjem času vseeno nekatere svetlejše poteze. Na prvem mestu moramo omeniti spremembe, ki so nastale v tržaški zbornici za trgovino, industrijo in kmetijstvo. Te spremembe govore o pozitivnem razvoju, čeprav so nezadostne in zbornica še vedno nezadovoljivo odraža interese celotnega tržaškega gospodarstva in v prvi vrsti ne vključuje predstavnikov slovenskih gospodarskih krogov. Nov zakon o trgovinskih zbornicah, na osnovi katerega se ne bodo več zbornični organi imenovali, temveč volili, bo dokončno uredil to vprašanje. Že sedaj pa z zaupanjem pričakujemo od zbornice zdrave pobude za rešitev mnogih vprašanj.

Slovensko gospodarsko združenje je v tem resnem tržaškem gospodarskem položaju z veliko vnemo pristopilo k proučevanju perečih vprašanj. Upravni odbor združenja je zaradi tega zlasti zadnje mesece sklical več sej predstavnikov raznih strok ter na njih obravnaval ne samo pereča vprašanja, ki se nanašajo neposredno na težave strok samih, temveč tudi na splošna gospodarska vprašanja Tako so se vrstile seje trgovcev z lesom, drugih izvoznikov in uvoznikov, jestvinčarjev, gostilničarjev, maloprodajalcev, pekov, mesarjev, obrtnikov in prodajalcev kuriva. Na vseh teh sejah je bilo soglasno ugotovljeno, da je treba iskati izhod iz težavnega položaja zlasti v gospodarski povezavi Trsta z zaledjem.

Združenje se je vedno dobro zavedalo utemeljenosti te ugotovitve in zaradi tega že v preteklosti vzpostavilo živahne stike s kvalificiranimi predstavništvi zalednih držav in med njimi z Avstrijo, Jugoslavijo, Madžarsko in ČSR.

Posebno pažnjo je upravni odbor združenja posvečal raznim gospodarskim sporazumom, ki jih je nekdaj sklepala ZVU in kasneje italijanska vlada z jugoslovanskimi predstavniki za pospešitev trgovinske izmenjave med Trstom in bližnjim jugoslovanskim zaledjem. Združenje se je zavedalo, da bo imelo od te izmenjave upoštevanja vredno korist celotno tržaško gospodarstvo in da bodo pojačene gospodarske vezi pripomogle k dobrobiti tukajšnjega prebivalstva.

Že pred preureditvijo Tržaške zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo je upravni odbor naslovil 28.4.1955 na vladnega generalnega komisarja vlogo, da bi imelo tudi Slovensko gospodarsko združenje kot predstavnik velike večine slovenskih gospodarstvenikov v novem predsedstvu zbornice svoje zastopnike Istočasno je Slovensko gospodarsko združenje zaprosilo za zastopstvo v odboru za izdajanje uvoznih in izvoznih dovoljenj, v odboru Ustanove tržaškega mednarodnega vzorčnega velesejma in v upravnem odboru Tržaškega industrijskega pristanišča.

Ta zastopstva ne bi samo vsaj delno odpravila krivico, ki se dela slovenskemu delu prebivalstva s tem, da se ne upošteva pri imenovanjih na javna mesta, ne bi samo pripomogla k zaščiti zakonitih in upravičeni interesov tu živečih Slovencev, temveč bi istočasno pomenila tudi resen prispevek k splošnemu izboljšanju delovanja omenjenih ustanov. Ni dvoma namreč, da morajo biti v teh ustanovah zastopane vse gospodarske kategorije, saj lahko omenjene ustanove le pod temi pogoji zadovoljivo ščitijo in koristijo interesom celotnega tržaškega prebivalstva.

Žal moramo ponovno ugotoviti, da so vse te vloge ostale brez odziva in niso privedle do pričakovanega uspeha. To dejstvo je vsega obsojanja vredno ne samo zaradi očitne krivičnosti, temveč tudi za to, ker se na ta način številnim gospodarskim kategorijam, ki v gospodarskem življenju Trsta mnogo pomenijo, ne dopuščajo vse možnosti, da bi lahko na ustreznejši način pripomogle k okrepitvi tržaškega gospodarstva.

Zadnji izmed teh številnih korakov Slovenskega gospodarskega združenja predstavlja vloga, s katero je upravni odbor 16.12.1955 zahteval pravično zastopstvo v novo preurejeni pokrajinski gospodarski konzulti. Do sedaj še ni prišlo do imenovanja novih članov pokrajinske gospodarske konzulte, zaradi česar ponovno opozarjamo na to upravičeno zahtevo.

Delovanje Slovenskega gospodarskega združenja pa se ni omejilo samo na te intervencije, temveč je bilo prav pri zaščiti interesov kategorij in članov najbolj živahno. Upravni odbor združenja je takrat, ko so številnim slovenskim gostilničarjem z očitno neutemeljenimi izgovori v nekih prekrških oblasti zaprle lokale poslal vloge: Vladnemu generalnemu komisarju, kvestorju, okoliškim občinskim svetom, raznim svetovalcem, Združenju za turizem, Združenju lastnikov javnih obratov in drugim sorodnim združenjem. Te vloge in ostali koraki, katere je naredilo Združenje za zaščito slovneskih gostilničarjev, so imele uspeh saj se je z zapiranjem gostiln prenehalo in so bile preklicane nekatere zapore.

Naše združenje je za svoje člane tudi mnogo pomenilo na upravnem področju. Z veliko marljivostjo je osebje združenje vodilo za člane knjige za socialno zavarovanje in vse, kar je s tem v zvezi opravljalo vestno in natančno, tako da je dobilo priznanje od predstavnikov urada za delo ter vseh drugih organov, ki nadzorujejo to poslovanje.

Zlasti pomembno pa je bilo delovanje združenja pri ugotavljanju davčnih prispevkov, saj ti resno prizadevajo vse članstvo in predstavljajo za mnoge stvarno gospodarsko nevarnost. Predstavniki združenja so naredili mnogo prizivov, zaradi prevelike davčne obremenitve in tudi v večini primerov uspeli. Mnogokrat so, na željo, nameščenci združenja tudi osebno spremili člane na davčne urade ter tam nudili aktivno pomoč pri pogajanjih na raznih davčnih komisijah.

Združenje je pomagalo svojim članom tudi pri sodnih postopkih, je vlagalo za njih vloge in zagotovilo potrebne dokumente.

Še mnogo takega na videz drobnega, a v resnici važnega delovanja v zaščito članstva, bi lahko navedli. Tako lahko še omenimo izpolnjevanje davčnih prijav Vanoni, ki predstavljajo resne težave za veliko večino malih podjetij. Vse to obsežno, podrobno in temeljito delovanje združenja dokazuje, da lahko le združenje najbolje izvršuje te usluge saj ga pri tem ne vodi noben drug interes kot koristi svojega članstva.

Intervencije in delo SGZ

Naše združenje je zaradi tega pozdravilo podpis gospodarskih sporazumov, sklenjenih med predstavniki italijanske in jugoslovanske vlade 1. aprila lanskega leta v Rimu. Zlasti pa je združenje pozdravilo podpis posebnega sporazuma, ki se nanaša na ureditev trgovinske izmenjave med Trstom in sosednimi jugoslovanskimi obmejnimi področji.

Žal pa moramo ponovno ugotoviti, da se prav ta sporazum še vedno ne izvaja, čeprav nas loči le nekaj dni od obletnice njegovega svečanega podpisa in čeprav se ves ta čas na obojestransko zadovoljstvo redno izvaja slični trgovinski sporazum o trgovinskem prometu na goriškem obmejnem področju.

Glede izvajanja tega sporazuma je Slovensko gospodarsko združenje večkrat interveniralo in poslalo posebno vlogo generalnemu komisariatu ter na zahtevo zbornice o tem vprašanju podrobno obvestilo njeno predsedstvo. Pričakujemo, da bodo ti napori po dolgotrajnem nepotrebnem zavlačevanju končno kronani z uspehom in da bo parlament v kratkem razpravljal tudi o tem sporazumu.

To pričakovanje potrjuje vest o sporazumih o ribolovu in izdajanju kreditov, ki so bili pred kratkim podpisani v Beogradu. S temi sporazumi se odstranjujejo še zadnje zapreke za povečanje gospodarskega sodelovanja tudi med našim področjem in jugoslovanskim gospodarstvom.

Združenje se je zavedalo, da bo dosežen uspeh v naporih za pospeševanje gospodarskega sodelovanja le v skupni akciji. Zaradi tega je upravni odbor navezal že v novembru 1954 stike s predstavniki tržaške zbornice in predlagal ustanovitev «Zbornice za pospeševanje trgovine med Trstom in Jugoslavijo». Do te ustanovitve je kasneje tudi prišlo.

Na vabilo tržaške zbornice je tehnična komisija našega združenja izdelala po navodilih upravnega odbora konkretne predloge za ureditev osebnega obmejnega prometa med Trstom in sosednimi jugoslovanskimi področji. S temi predlogi je seznanil upravni odbor tudi številne druge tukajšnje ustanove in sorodna združenja.

Pri reševanju teh in drugih podobnih vprašanj je Slovensko gospodarsko združenje navezalo številne stike s sorodnimi gospodarskimi organizacijami in zlasti s tržaško zbornico. Upravni odbor je tudi glede na interese celotnega tržaškega prebivalstva, kot tudi na identične interese svojega članstva podprl pobudo za ustanovitev integralne proste cone in pristopil k mestnemu odboru. V tem organu, kot tudi v Zbornici za pospeševanje prometa med Trstom in Jugoslavijo je združenje konstruktivno sodelovalo ter bo tudi v bodoče podprlo vsako pobudo za to, da se okrepe tržaške gospodarske pozicije. Glede na svoje posebne naloge je Slovensko gospodarsko združenje med ustanovnimi člani Slovenske gospodarsko-kulturne zveze.

Poleg naporov za reševanje splošnih gospodarskih tržaških vprašanj pa ima Slovensko gospodarsko združenje tudi še posebno vlogo in posebne značilnosti. Slovensko gospodarsko združenje je nastalo ob občuteni in dognani potrebi, saj je preteklost pustila občutne posledice na vseh področjih in zlasti na gospodarskem življenju Slovencev na Tržaškem. Ne bomo ponavljali in oživljali žalostne zgodovine, zato samo omenimo, da so bili uničeni sadovi skupnih naporov slovenskega ljudstva, da so prenehale delovati vse naše gospodarske ustanove in da so individualna gospodarstva opešala do skrajnosti.

Ustanovitev Slovenskega gospodarskega združenja je predstavljala potemtakem enega izmed prvih korakov, ki so izrazili željo po obnovi našega gospodarstva. Nadalje so slovenski gospodarstveniki imeli mnogo skupnih posebnih vprašanj katerih niso mogli in katerih ne bodo mogli tudi v bodoče reševati v okviru že prej obstoječih združenj. In končno, ne pretiravamo, če omenimo, da je prav Slovencem zaradi njihove naravne nadarjenosti, zaradi tradicionalnih stikov s področji izven našega ozemlja, zaradi poznavanja jezikov, tržnih običajev itd. usojena posebna, pozitivna vloga v tržaškem gospodarstvu. In če vse to presojamo z vidika današnjega splošnega položaja, lahko ugotovimo, da je vloga našega združenja danes še bolj sodobna, kakor je bila pred desetimi leti.

Mi nočemo in ne predstavljamo nekaj ločenega, nekaj izoliranega. Naša ustanova in naši člani niso prepojeni z nekimi nacionalističnimi težnjami, kakor nas večkrat dolžijo. Mi želimo, da se odstranijo vse zapreke, da bomo v še večji meri aktivni činitelji v gospodarstvu našega ozemlja in da bomo doprinesli še večji delež za dobrobit in napredek vsega tukajšnjega prebivalstva. Na stični točki dveh narodov nočemo postati kamen spotike, pač pa mostišče vsestranskega zbliževanja in sodelovanja.

V okviru naporov za uveljavitev in zaščito gospodarskih interesov slovenskega življa je Slovensko gospodarsko združenje naredilo številne akcije. Že takoj po ustanovitvi je združenje naslovilo vrsto vlog na organe oblasti, da bi dobilo naše članstvo svoje zastopnike v raznih komisijah gospodarskega značaja in bi bili tako zaščiteni njegovi interesi. Žal ti napori niso uspeli in smo dobili zastopnike samo v občinskih komisijah za izdajanje trgovinskih obrtnih dovolilnic v okoliških občinah.

NOVI NAČRTI ZA GRADNJO IN UREDITEV TRŽAŠKEGA LETALIŠČA

Novo letališče ob morju bi ustrezalo zahtevnim predpisom

Strokovnjaki menijo, da bi bilo treba letališče zgraditi v bližini tržaškega pristanišča ali pa med Grljanom in kriškim portičem

Ko se je bilo postavilo, kot se spominjamo, vprašanje zgraditve ustreznega letališča, kakršno je Trstu za njegov nadaljnji razvoj nujno potrebno, bi po prvotni zamisli moralo tako letališče ležati nekje na kraški planoti, prejkone na Proseku. Tu so namreč zavezniške oblasti za svoje potrebe že prej zgradile manjše zasilno letališče, ki bi se lahko v tem primeru samo še izpopolnilo ter razširilo. Toda glede tega so bili izrečeni določeni pridržki, češ da omenjena rešitev ni sprejemljiva, in sicer v prvi vrsti ne zaradi neprimernih meteoroloških okoliščin, ki bi zmanjševale njegovo funkcionalno sposobnost.

S tem v zvezi je pred kratkim upravni svet ustanove za zgraditev letališča objavil nekatere nove načrte, po katerih bi se omenjeno letališče ne postavilo na Proseku, ampak nekje pri morju, nekako tako kot so to vprašanje rešili v Genovi. Seveda bi to, zlasti v zvezi z zgraditvijo sodobno opremljenega letališča, postavilo graditelje pred marsikateri težaven tehnični problem, ki bi ga ne bilo tako enostavno rešiti. Navzlic temu se smatra uresničitev takega načrta za tehnično mogoče, a poiskati bi šlo po mnenju predlagateljev, samo primerno mesto in pa način, kje in kako bi se to izvedlo.

Stoječ na stališču, da bi to moralo biti kar najbolj blizu samega pristanišča, bi se letališče po enem teh predlogov imelo postaviti tako, da bi se zasulo morje med pomoloma 1 in 0 stare luke pri čemer bi se, s podaljšanjem tako pridobljenega prostora do prvega pomola v Barkovljah, zgradilo vzletišče C- kategorije dolgo okrog 1800 m, kar povsem ustreza mednarodnim predpisom. Zdi se, da bi pa taka rešitev vendarle ne bila v skladu s strogimi zahtevami, ki jih v tem pogledu postavlja ICAO. Po teh zahtevah bi namreč v razdalji treh kilometrov od letališča ne smela stati nobena zapreka, višja od 60 metrov. Prav zaradi tega postane ta načrt nesprejemljiv.

Druga rešitev predvideva zgraditev letališkega objekta v obliki črke T, in sicer tako, da bi podolžna os ne tekla več vzporedno z obalo, kot pri prvem načrtu, marveč bi se usmerila proti morju in bi samo letališče stalo izven področja stare proste luke.

Postavlja se tudi možnost, da bi se prvi ali drugi načrt uresničil na področju med Grljanom in kriškim ribiškim pristanom, kjer bi bilo treba v prvem primeru zravnati ob obali kakih 100—150 m širok pas, vtem ko bi se v drugem letališču zgradilo nekoliko dlje od same obale, s čimer bi bilo odpravljena tudi sleherna zapreka, ki bi otežkočala normalno pristajanje letal.

V splošnem pa temelje zahteve za zgraditev takega letališča v prvi vrsti na tem, da mora to meriti v dolžino predpisanih 1800, a v širino 45 metrov. Obe omenjeni področji, kjer bi se mogli uresničiti omenjeni načrti, sta po mnenju strokovnjakov tudi dovolj varni pred burjo.

Upravni svet ustanove za zgraditev letališča stoji glede omenjenih možnosti na stališču, da bi v korist tržaškega gospodarstva in razvoja Trsta nasploh čim prej pristopilo k uresničitvi enega ali drugega omenjenih načrtov Ustrezna rešitev obravnavanega vprašanja bi, po mnenju istega upravnega odbora, ne samo pripomogla, da se Trst izkoplje iz gospodarske krize, ki je vanjo zabredel, marveč bi se mesto s tem uvrstilo tudi med najbolj sodobne opremljene gospodarske centre za mednarodni promet blaga in oseb.

PRED PRIZIVNO-POROTNIM SODIŠČEM

Danes prizivna razprava zaradi sramotitve države

Danes bodo pred porotnim prizivnim sodiščem pod predsedstvom dr. Arbanassija obravnavali priziv, ki ga je novembra lani proti obsodbi pred porotnim sodiščem vložil 46-letni Edvard Božič (Bossi). Moža so namreč zaradi obtožbe sramotitve države in žalitve javnega funkcionarja obsodili na 2 leti in 6 mesecev zapora ter na 2 leti prisilnega dela.

Božič se mora zahvaliti prepiru z žensko, s katero je pet let živel skupno pod isto streho, če je končal v zaporu. Hotel je namreč odnesti iz stanovanja svoje stvari, a ko ga je ženska odgnala ter se nato vrnila v spremstvu nekega agenta javne varnosti, je Božič izgubil razsodnost, pri čemer je napadel agenta, ga apostrofiral s «smrdljivim agentom, nesrečnežem, vohunom» in baje končno zakričal na ves glas «živel Tito, dol z umazanimi Italijani». Božič se seveda teh stvari ni spominjal, prvič ker je bil vinjen in drugič, ker ni, kakor je sam pojasnil, pri zdravi pameti.

Že iz preiskovalnega zapora je Božič poslal pismo z obrazložitvijo, kaj se mu je pripetilo v mladih letih. Kot mlad fant je na lastni koži okusil podivjanost fašistov, a najbolj mu je ostal v spominu bombni napad na njegovega očima Antona Pipana v Rojanu 18. junija 1922. leta, ko so trije fašisti (dva od teh je Božič večkrat videl po mestu) vrgli bombo v gostilno, kjer je bila zbrana cela družina. Bomba je njega ranila v glavo, poškodovala mater, očimu pa je tako razmesarila nogo, da so mu jo morali odrezati. 12 gostov je tedaj ranjenih obležalo na krvavih tleh.

Od tedaj ni bil nikoli več normalen. Trpljenje pa ga je še pokvarilo. Preganjanje fašističnih oblasti, ki mu niso hotele dati delavske knjižice, zaradi česar ni nikjer našel dela, ga je spravilo na slabo pot, na pot tatvin.

Kljub njegovemu vedenju, ki res ni vedenje normalnega človeka, pa porotno sodišče pod predsedstvom dr. Rossija ni hotelo uslišati Božičevega zagovornika, ki je predlagal, da bi obtoženca poslali na psihiatrični pregled. Noben prepričljiv argument zagovornika pa ni pomagal in sodišče je Božiča kljub vsemu strogo obsodilo. Sedaj pa obsojeni Božič upa, da mu bo vsaj prizivno sodišče priznalo to okolnost in mu kazen znatno znižalo.

Shod bersaljerjev v Trstu

Od sobote 17. t. m. do ponedeljka 19. t. m. je bil v Trstu shod bivših bersaljerjev, ki jih je prišlo iz vse države okrog 30.000. Ob tej priliki je prišel iz Pordenona v Trst tudi bataljon 8. polka bersaljerjev, ki se je nastanil v tržaških vojašnicah. V soboto popoldne so se predstavniki bersaljerjev poklonili spominu padlih pred spomenikom pri Sv. Justu, glavne ceremonije pa so bile v nedeljo. Bersaljerji so se zbrali okrog 7.30 na Trgu Ulpiano, nakar je sledil mimohod po tržaških ulicah do Trga Unità. Predstavniki oblasti, razni generali in podtajnik obrambnega ministrstva Bovetti so prisostvovali mimohodu s častnega odra na Borznem trgu. Na Trgu Unità je nato vojaški cerkveni dostojanstvenik bral mašo. Po maši so sledili govori z občinske palače. Spregovorila sta tudi podtajnik Bovetti in župan Bartolli. Slednji se ni mogel odreči izkušnjavi, da ne bi pogreval svojega šovinizma in svojih povračilnih zahtev glede Istre, kakor da ne bi trle Italije mnogo bolj velike skrbi.

Posledice neprevidnosti

V trenutku ko je 17-letna dijakinja Norma Lottini iz Ul. Battera v nedeljo zvečer prekoračila Ul. Zorutti se je vanjo zaletel neki motociklist in ker se je dekle pri padcu potolkla po raznih delih telesa se je odpravila v bolnišnico, kjer je ostala v zdravniški oskrbi.

ZARADI RAZSTRELJEVANJA PRI ŠIRJENJU OBALNE CESTE

NABREŽINSKIM KMETOVALCEM naj se škoda pravično oceni in poravna

Kmetje predlagajo, da bi za letos opustili delo v ogroženih vinogradih, podjetje pa naj bi izplačalo izgubljeni pridelek

Pred nekaj meseci, kot smo že poročali, so začeli širiti cesto Sesljan—Miramar—Trst. Razširitev te ceste je bila res potrebna, saj gre po njej največji promet iz Trsta proti Italiji in Avstriji. Seveda je potrebno ogromno dela in napora, ker je tam skalnat svet ter morajo cesto širiti na notranji strani, zaradi česar morajo razbijati skale. Zaradi del trpi nekoliko avtomobilski promet, najbolj pa so prizadeti kmetje, ki imajo svoje vinograde in paštne med cesto in cbalo.

V krajih, kjer uporabljajo pri delu mine, je v vinogradih in njivah pod cesto pravo opustošenje. Zdi se kot da bi bili nekje na pustem Krasu, saj je povsod polno kamenja in skal, drugod pa so njive in vinogradi kar založeni z raznim materialom. Do sedaj so najbolj prizadeti kmetje iz Nabrežine. Škoda v vinogradih in njivah od Šestrenc do Drage, to je do poti v nabrežinski portič, je ogromna. Razen kamenja in kupov materiala, pri katerem bo dosti dela za odstranitev, so poškodovane trte, oljke in sadno drevje. Poleg tega je treba upoštevati, da je sedaj primeren čas za kmečko delo, kmetje pa zaradi min ne morejo na polje ter ne morejo najeti delavcev.

Nekateri kmetje bi se že lotili del za čiščenje vinogradov in obrezanja trt, toda bojijo se, da bi bilo to delo zaman, ker bi jim z nadaljnjimi eksplozijami napravili še večjo škodo. Kaže, da bodo letos kmetje v tem predelu zgubili skoraj ves pridelek. Škode ni mogoče se popolnoma oceniti in se bo prav gotovo še povečala, ker dela niso končana in bodo z razstreljevanjem nadaljevali v smeri proti kriškemu portiču in Miramaru.

Prizadeti kmetje so se že obrnili do podjetja, ki vodi dela za razširitev ceste. V zgoraj omenjenem predelu dela podjetje Zelco-Lucatelli. Podjetnik je kmetom izjavil, naj škodo prijavijo s priporočenim pismom podjetju, ki bo nato zadevo sporočilo svoji zavarovalnici. Kmetje predlagajo, da bi po predhodnem dogovoru za letos opustili delo v ogroženih predelih, podjetje pa naj bi jim plačalo izgubljeni pridelek ter povzročeno škodo na podlagi pravične ocenitve.

V vednost kmetovalcev naj omenimo še, da je ustanova za vzdrževanje cest ANAS s pismom št. 10745 od 5. decembra 1955 obvestila občinsko upravo v Nabrežini v odgovor na zadevno pismo, da odgovarja na podlagi pogodbe za vso škodo, povzročeno z minami in drugim delom v omenjenem predelu že navedeno podjetje Zelco-Lucatelli.

Skale in kamenje je zasulo vinograde nabrežinskih kmetovalcev pod obalno cesto in jim s tem povzročili veliko škodo

---

V Milanu začetek "Tržaškega tedna"

Včeraj se je v Milanu pričel «Tržaški teden», ki so ga odprli ob 18. uri s svečano ceremonijo v «Angelicumu». Svečanosti so se udeležili številni predstavniki krajevnih oblasti. iz Trsta pa povsod pričujoči župan Bartoli. Na «Tržaškem tednu» bodo prikazali tržaško dejavnost na gospodarskem, kulturnem in umetnostnem področju. Hkrati pa so priredili tudi razstavo upodabljajočih umetnosti in gospodarsko razstavo. Na sporedu so tudi razna predavanja.

Za obnovo pristojnosti apelacijskega sodišča

Na svoji sobotni seji je ministrski svet v Rimu odobril zakonski načrt, s katerim naj bi se obnovila teritorialna pristojnost tržaškega apelacijskega sodišča tudi na goriški, videmski, pordenonski in tolmeški sodni okraj, ki so nekoč spadali v pristojnost tržaškega apelacijskega sodišča. Zakonski predlog bo predložen v obravnavanje in potrditev še zbornici in senatu.

Dan invalidov dela

Včeraj so praznovali šesti «Vsedržavni dan invalidov dela». Ob 10. uri so položili na kopališču pri Sv. Ani lovorov venec v spomin žrtev dela, drug venec pa so položili v rafineriji Esso Standard pri Sv. Soboti, kjer se je pred dvajsetimi leti pripetila huda nesreča. Opoldne so počastili spomin pomorščakov, ki so se smrtno ponesrečili v službi.

Glavna svečanost pa je bila ob 11. uri dopoldne v dvorani pomorske postaje. Udeležili so se je tudi predstavniki oblasti.

JAVNA PRODUKCIJA GOJENCEV ŠOLE GLASBENE MATICE

Vsestransko zadovoljiv nastop mladih gojencev glasbene šole

Razveseljiva resnost, s katero se gojenci posvečajo učenju
Obeta se nam nova generacija, mladih in sposobnih pevovodij

Mladinski pevski zbor šole Glasbene Matice

Kot smo že na kratko poročali, je bila v soboto zvečer v dvorani na stadionu Prvi maj javna produkcija gojencev glasbene šole pri Glasbeni Matici v Trstu. Bil je to lep večer, lep posebno zato, ker je nastopala mladina, tista, ki bo že v najbližji bodočnosti morala izpolniti vrzeli, ki jih danes v našem kulturnem in prosvetnem življenju žal ne manjka. Produkcija je pokazala, da smemo na te mlade fante in dekleta računati s polnim zaupanjem. Njihov nastop nas je zadovoljil vsestransko, a to kar je najbolj razveseljivo, je resnost, s katero se posvečajo učenju.

Program produkcije je obsegal nič manj kot 27 točk. Res je bil morda nekoliko predolg, a upoštevati je treba, da je namen produkcije pokazati čim več, dati čimvečjemu številu gojencev možnost, da javno nastopijo, kar je končno važno tudi iz pedagoških vidikov. Toda kljub temu, se je program odvijal dovolj hitro, bil pa je tudi dobro sestavljen in po zaslugi nastopajočih tudi nad pričakovanje prijeten.

V prvem delu so solisti izvajali skladbe za klavir, violino, klarinet, flavto in oboo.

Gojenec Vojko Cesar je na klavirju zaigral Čajkovskega Melodijo in Griegovo «Norveška»; Danijela Nedoh Krekovo Bogatelo in Adamičevo Prvi sneg, Herman Svetlič Mc. Dowelovo Romanco, Bruna Legiša Rebikovo Kesanje, Helena Plesničar Beethovnovo Variacije na temo «Nel cor» in Bruno Podgornik Rachmaninov Preludij.

Vsi našteti pianisti razen Bruna Podgornika, ki je gojenec 4. nižjega razreda, obiskujejo 3. nižji razred. Njihova priprava je bila zelo skrbna. Tehniko loka in prstov obvladajo zadovoljivo in zadovoljiva je tudi njih intonančna čistost. Dva ali trije so igrali celo brez not.

Iz prvega srednjega razreda pa so pri klavirju nastopili Lia Furlan s Clementijevim I. stavkom iz Sonate v D-duru, Tatjana Uršič z Mozartovim I. stavkom iz sonate v F-duru ter Neva Vrabec s Schubertovo skladbo «Impromtu» v Es-duru. Seveda je bilo njihovo muziciranje že na višjem nivoju, tehnično bolj izdelano, sproščeno in z očitnimi poskusi čustvenega izražanja. Velja poudariti, da je bila posebno pri teh viden zelo velik napredek v primerjavi z nastopom na lanski produkciji.

Kot violinisti so nastopili Valter Brus, ki je izvajal Vivaldijev I. stavek iz koncerta v a-molu (pri klavirju Lia Furlan, Darij Berginc s Curcijevim Concertinom (pri klavirju Nora Jankovič) in Savina Valetič z Riedingovim I. stavkom iz koncerta v G-duru (pri klavirju Bruno Podgornik).

Preostali program prvega dela so izpolnili Ubald Vrabec ml. iz I. razr. s klarinetom, ki je izvajal na pamet in intonančno zelo čisto Haendlov Largo (pri klavirju Neva Vrabec), Rudolf Piščanc iz 3. razreda, ki je ob klavirski spremljavi Neve Vrabčeve občuteno in s finim verziranjem izvajal Mozartov Menuet, in oboist Andro Vuga iz 4. razr. s Corelli-Barbirolijevo Suito. Nastopil je tudi Miloš Pahor s flavto, katerega smo že z občudovanjem poslušali na prejšnjih produkcijah. Posledinja dva je pri klavirju spremljal prof. Gojmir Demšar.

V drugem delu je nastopal mladinski šolski pevski zbor, ki so ga izmenoma vodili gojenci tečaja za zborovsko dirigiranje. Zbor smo že imeli priliko slišati in tudi o njem pisati. Velja ponoviti, da je to zelo dobro uvežban, discipliniran in glasovno izenačen zbor mladih pevcev in pevk, ki gotovo potrebujejo še mnogo šolanja, ki pa kljub temu že sestavljajo zbor nedvomnih kvalitet. Vse glasovne skupine so bile intonančno čiste, precizne pri vstopih in medsebojno dovolj izenačene. Kot dirigenti so se zvrstili: Marija Cač, Lia Furlan, Vladimir Vodopivec, Jožko Baša Maruška Gerdol, Julijan Colautti, Ivan Bolčina, Ubald Vrabec ml., Neva Vrabec in Albin Verginella. Nekateri od njih so še zadržani, premalo sproščeni, nekam skopi v kretnjah rok. Drugi kot na pr. Vladimir Vodopivec, Ivan Bolčina in predvsem Albin Verginella pa so že dosegli tisto stopnjo, ko se zbor spontano in podzavestno podrže njihovemu hotenju.

Kot za zbor tako pa velja tudi za gojence dirigentskega tečaja v celoti, da se nam iz njihovih vrst obeta precej res sposobnih zborovodij, kar je spričo sedanjega pomanjkanja istih še posebno razveseljivo. Dejstvo je namreč, da se v nekaterih vaseh ne more razviti redno in smotrno zborovsko petje ravno zaradi pomanjkanja človeka, ki bi imel potrebno voljo in seveda tudi potrebno sposobnost za vodenje in poučevanje.

V celoti je bila produkcija na presenetljivo visokem nivoju in gre za to nastopajočim kot vodstvu Glasbene Matice ter njenim pedagogom vse priznanje. Neodpustljivo pa je, da se med tržaškimi Slovenci, ki sicer kaj radi kritizirajo to ali ono pomanjkljivost v našem kulturnem in prosvetnem življenju in arnajo nad njegovo bodočnostjo, ne najde toliko ljudi, da bi vsaj primerno napolnili niti ne toliko prostorno dvorano. Mislim, da sodijo produkcije Glasbene Matice med tiste prireditve, ki zasluži našo največjo pozornost posebno še o časih, ko se mladini vseprek očita, da je brezbrižna, da je nič ne zanima, in da se je odtujila narodnemu življenju. Mogoče bi se črnogledom na teh produkcijah razjasnilo oko.

J. K.

Poziv priložnostnim težakom

Sindikat težakov CGIL poziva vse priložnostne težake spediterskih družb, ki še niso dobili zaostankov, ki jim pritičejo po zadnjem sporazumu, naj se javijo na sedežu sindikata v Ul. Zonta 2.

Prometni nesreči

V nedeljo so zabeležili več prometnih nesreč, ki na srečo niso zahtevale smrtnih žrtev. Najhujša je bila zgodaj popoldne v Ul. Besenghi, kjer sta 23-letni Pompeo Delise iz Ul. Emo in Mario Pertot iz Ul. Torretta trčila drug v drugega. Pertot je vozil svoj skuter, na katerem je sedela tudi njega 31-letna žena Ana, katero so morali po trčenju odpeljati z Delisejevim avtom v bolnišnico, kjer so jo morali zaradi močnega udarca na glavi z verjetnim prebitjem lobanje in drugimi poškodbami pridržati na I. kirurškem oddelku. Zaradi njenega stanja, ki je resno, so si zdravniki pridržali prognozo.

* * *

Že navsezgodaj zjutraj je med vožnjo z motorjem po Istrski ulici padel 26-letni Romano Caucci od Sv. M.M. Sp., ki se je zaradi zloma gležnja desne noge zatekel z rešilnim avtom v bolnišnico, kjer so ga morali pridržati na ortopedskem oddelku.

Izplačevanje podpor bolniške blagajne INAM

Bolni delavci so se dolgo pritoževali zaradi zavlačevanja plačevanja podpor bolniške blagajne INAM. Zgodilo se je, da so nekateri bolni delavci čakali po več tednov na izplačilo bolniške podpore, kar jim je povzročalo velike težave pri vzdrževanju sebe in družine. Zaradi tega so delavci in sindikalne organizacije zahtevali, da se zadeva uredi in da se bolniške podpore redno tedensko izplačujejo. INAM se je izgovarjal, da so za to zavlačevanje krivi predvsem delodajalci, ki ne sporočijo pravočasno podatkov o plači bolnega delavca.

Na številne pritožbe in zahteve je INAM sporočila, da bo od sedaj naprej redno plačevala bolniške podpore in je zato sklenila naslednje: za uživanje bolniške podpore morajo delavci, ki so bili priznano za nesposobne za delo, če niso še dobili ustreznega obrazca, zahtevati ta obrazec od osebja ambulante, kjer se zdravijo. Delodajalec mora izpolniti ta obrazec in ga takoj poslati področnemu oddelku INAM. Če se nesposobnost za delo nadaljuje, se mora delavec tedensko oglasiti pri svojem zdravniku, da mu bodo tedensko izplačali bolniško podporo. Okrevani delavec dobi zadnji obrok podpore v dnevu, če je že isti dan do 11. ure dopoldne predložil področni zdravstveni ambulanti potrdilo o okrevanju. V nasprotnem primeru bodo delavcu izplačali zadnji obrok podpore dan kasneje. To izplačilo lahko dobi tudi oseba, ki ima ustrezno pooblastilo.

Kongres občinskih in pokrajinskih tajnikov

24., 25. in 26. bo v Rimu na Kapitolu IV. kongres vsedržavnega združenja občinskih in pokrajinskih tajnikov. Vsa kategorija živo pričakuje kongres, ker upa, da bo pripomogel k uresničenju njenih zahtev in teženj glede spopolnitve zakona št. 748 z dne 9. avgusta 1954 o spremembah juridičnega statusa ter o raztegnitvi norm pooblaščenih odlokov na občinske in pokrajinske tajnike.

Na kongresu bodo razpravljali tudi o raznih tehničnih vprašanjih, ki se tičejo upravljanja občin in pokrajin. Dotaknili se bodo tudi reforme krajevnih financ, upravne decentralizacije, odgovornosti in funkcij tajnikov itd. Tudi reforma zavarovalne ustanove INADEL in vprašanje izboljšanja pokojnin bosta morala priti na dnevni red.

Ko se je vračal z izleta

20-letni mehanik Reginaldo Laschi iz Ul. Media se je v nedeljo vračal z izleta, ko je na Bazoviški cesti izgubil oblast nad motornim kolesom, zaradi česar je padel skupno z 20-letno Marijo Luigio Tonel iz Ul. Teatro Romano, ki je bila na zadnjem sedežu, na tla.

Tik za njima pa je vozil neki avto, katerega šofer je zavrl in obema priskočil na pomoč ter ju tudi odpeljal v bolnišnico. Medtem ko so Laschija zaradi udarca na glavi in možganskega pretresa sprejeli s prognozo okrevanja v 20 dneh na I. kirurškem oddelku, so njegovo prijateljico pridržali iz previdnosti na opazovalnem oddelku, kjer so mnenja, da bo okrevala v nekaj dneh.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

Z DRŽAVNIM PRISPEVKOM 18 MILIJONOV LIR

Novi most čez Sočo so pričeli graditi

Služil bo samo za pešce, kolesarje in motocikliste - Dolg bo 226 m, širok 2,20 m

Na levem bregu Soče so pri Stražicah postavili barake ter pripeljali orodje za gradnjo novega mostu čez Sočo med Podgoro in Stražicami. Gradnja je bila zaupana podjetju SAILC iz Padove. Most bo dolg 226 metrov ter nadaljnjih 20 metrov na obeh straneh za dohod. Širok pa bo 2.20 m. Služil bo samo za lahek promet, to je za pešce, kolesarje in motocikliste. Gradnja bo stala 18 milijonov lir, ki jih bo prispevala vlada.

S postavitvijo mosta bodo številne delavke, ki delajo v podgorski predilnici, imele do delovnega mesta veliko krajšo pot in se bodo lahko vozile s kolesom, medtem ko se morajo sedaj posluževati avtobusne zveze.

Tudi prebivalstvo iz Podgore bo imelo do mesta krajšo pot. Sedaj, ko je načrt že pripravljen in ko so pripravljeni ve pri kraju, ljudje pričakujejo, da bodo z deli pričeli kar bo še celo omogočilo zboljšanje vremena, da bodo most čimprej dogradili.

Na povratku iz Jugoslavije padel s kolesa in se hudo potolkel

Kot mnogo drugih, se je v nedeljo popoldne podal v Jugoslavijo tudi 63-letni Lorenzo Šfiligoj iz Jenkovega pri Dolenji. Po prijetnem bivanju pri sorodnikih v Brdih se je vračal zvečer domov, toda še preden je prišel do obmejnega bloka je nenadoma izgubil ravnotežje in padel s kolesa na tla. Pri padcu se je potolkel nad levim očesom, ter dobil več poškodb tudi po ostalem delu obraza. Z avtomobilom Zelenega križa so ga pripeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer bo ostal 10 dni.

„NIČ NI TAKO SKRITO, DA NE PRIDE OČITO"

Aretirali so štandreškega poštarja ker je pobiral denar iz inozemskih pisem

Najbolj so mu dišali dolarji in švicarski franki - Zagovarjati se bo moral pred sodiščem

Prebivalci iz Štandreža so se precej časa pritoževali, da niso prejeli pisem, ki so jim jih pisali sorodniki iz inozemstva, predvsem iz Amerike in Švice. Govorice so prišle na uho tudi poštnim oblastem ter so uvedle preiskavo, da bi ugotovile, kako je mogoče, da naslovljenci pisem ne prejemajo.

Sum je padel na poštarja 29-letnega Stanislava Stanto iz Ul. Foscolo 39 v Gorici. Ko so ga zaslišali, je Stanta priznal, da je že skoraj tri mesece odpiral pisma, ki so prihajala iz inozemstva, ker je vedel, da svojci v njih pošiljajo dolarje ali franke. Denar je vtaknil v žep, pisma pa uničil. To pa ni dolgo uspevalo. Razni strici v Ameriki so zaman pričakovali, da se jim bodo Štandrežci zahvalili za prejeti denar. Tako so prišla poštarjeva dejanja na dan.

Kvestura ga je 10. marca aretirala ter prijavila sodnim oblastem, pred katerimi se bo moral zagovarjati zaradi poneverb in uničevanja pisem, ki so bila namenjena zasebnikom.

Seja pripravljalnega odbora za avtonomijo Furlanije-Julijske krajine

Prejšnjo sredo se je v Vidmu sestal pripravljalni odbor za avtonomijo Furlanija - Julijska krajina. Seje so se udeležili tudi številni javni delavci, med katerimi dr. Zanfagnini, senator Tambarin, poslanec Beltrame, podžupan Trenta, ter številni profesorji, odvetniki in druge levičarske osebnosti iz videmske pokrajine. O delu, ki ga je odbor izvršil v času od prvega zasedanja porote, ki si je zadala nalogo, da deluje v korist čimprejšnje uresničitve člena 116 italijanske ustave, je poročal Mario Lizzero, ki je med drugim omenil, da je demokratično gibanje v Furlaniji že mnogo doprineslo akciji za uresničitev najosnovnejših zahtev prebivalstva, ki upa, da ustavna načela ne bodo ostala dolgo več le na papirju, ampak, da bo v kratkem prišlo do zaželene avtonomije. Lizzero je poročal tudi o pripravah na statut, ki ga bodo morali sprejeti vodilni rimski organi in o predlogih, ki jih je zanj dal pripravljalni odbor v Vidmu.

Končno so se domenili, da bo prihodnje zasedanje porote za avtonomijo Furlanija - Julijska krajina aprila meseca v Vidmu in da bodo takrat že predložili svoj načrt za statut predvidene avtonomije.

Predavanje o ideji evropskega združenja

V soboto zvečer je bila na sedežu društva «Matteotti» na Travniku konferenca socialdemokratskega občinskega svetovalca PSRI prof. Zucallija o evropski enotnosti. Govornik je prikazal nujnost vedno tesnejšega sodelovanja srednjeevropskih držav, ker to narekuje sedanji gospodarski in tehnični razvoj. Tako so delovanje se je do neke mere že uresničilo v jeklarski premogovni zvezi CECA in v plačilni zvezi OECE.

Ko je govoril o črnem kontinentu, je dejal, da bi morebitna osvoboditev afriških narodov predstavljala za Evropo hud udarec, prav tako pa bi šel razvoj v osvobojenih državah nazaj, ker ne bi več uživale sedanje pomoči razvitih evropskih držav.

S tem stališčem se ne moremo strinjati, ker ne priznava pravic afriškim narodom po vsestranski neodvisnosti. Zaradi tega se tudi afriške in azijske socialistične stranke nočejo vključiti v socialistično internacionalo, ker ne priznava svobode narodom, ki prenašajo breme kolonialnega zatiranja ter so prav zaradi tega vedno bolj odločeni doseči svobodo in enakopravno sodelovanje z vsemi državami.

Športno igrišče na Rojcah pričakuje mlade goriške atlete

Prvo tekmovanje v lahki atletiki bo 28. aprila

Novo športno igrišče na Rojcah je dokončano; 28. aprila bodo na njem prve lahkoatletske tekme med dijaki goriških in ostalih srednjih šol v pokrajini. Za igrišče je prispeval CONI 40 milijonov lir, zemljišče pa je podarila goriška občina. Na njem so zgradili lepo tribuno za ljubitelje športnih prireditev, tekališče in uredili prostore za razne športne igre. Dela na telovadnici, ki bo stala CONI 50 milijonov lir, so že v teku in najbrž bo do druge zime že pod streho. Vsekakor je novo športno igrišče lepa pridobitev za Gorico, kajti dosedanje občinsko ni moglo zadostiti vsem potrebam goriških športnikov, posebno pa ne dijaški mladini, ki se zaradi pomanjkanja primernega igrišča in posebno šolskih telovadnic ni mogla telesno vzgajati.

Hoteli so okrasti slepo trafikantko

To bi bil v kratkem času že tretji primer tatvine v goriških trafikah Tatovi vdrli v poslopje od zadaj, vendar jim je dohod do prodajalne zapiral debel zid

V soboto zvečer so neznanci poskušali okrasti trafiko v Ul. Mazzini in le previdnost lastnice je preprečila, da se ni zopet ponovil primer tatvine, ki sta je bila deležna pred kratkim lastnika trafik v Ul. Semminario in v Ul. Carducci.

58-letna Giorgina Rotti, slepa lastnica trafike je nekaj pred 21. uro zaprla prodajalno in se odpravila v stanovanje, ki je v drugem nadstropju iste hiše. Bila je sama doma, — njen 25-letni sin je namreč odšel v kino — ko je ob 21.15 nekdo potrkal na njena vrata, ter z južnjaškim naglasom dejal: «Smo od finance in potrebujemo 30 kolkovanih pol po sto lir». Rottijevi se je stvar zadela takoj sumljiva, spomnila se je na nedavni tatvini v dveh mestnih trafikah ter se izgovorila, da je preveč kasno, da bi stopila v trafiko. Neznanci so godrnjaje odšli, vendar so se čez četrt ure ponovno vrnili in potrkali z vso močjo na vrata stanovanja Preplašena ženska je po stranskih vratih odhitela v sosedno stanovanje družine Steni in povedala, da neznanci zahtevajo kolkovan papir. Gospa Steni je odšla k oknu in pogledala na cesto, kjer so stali trije moški, ki so se vneto pogovarjali, dejala jim je, da ne bodo dobili kar iščejo ter naj se zato poberejo od koder so prišli. Po kratkem medsebojnem prerekanju so se zlikovci vendarle odstranili.

O zadevi so takoj obvestili policijo, ki je prišla v Ulico Mazzini in začela spraševati o treh moških, ki naj bi bili po vsem sodeč, prišli od zunaj V baru «Boni» so izjavili, da so se trije pojavili kar dvakrat v lokalu; prvič so vprašali po sinu lastnice trafike, najbrž zato, da bi se prepričali, če je doma, drugič pa so nekaj popili. Kasneje je policija ugotovila, da so trije malopridneži hoteli vdreti od zadaj v prodajalno, vendar jim je to preprečilo debelo zidovje, ki deli prodajalno s kletnim prostorom, do katerega so prišli potem, ko so vdrli lesena vrata. Policija nadaljuje s preiskavo in upati je, da bo izsledila neznance, ki so hoteli škoditi slepi ženski.

Rojstva, smrti in poroke

V goriški občini je bilo od 11. do 17. marca 9 rojstev, 17 primerov smrti, 7 oklicev in 2 poroki.

Rojstva: Maura Plet, Raffaela Fantin, Mavro Bartuso, Ana Figelj. Marilena Lamanda, Fulvio Coseani, Maria Monari, Luciana Pecorari, Alojzij Roset.

Smrti: 73-letni zider Federico Ferrari, 83-letna gospodinja Orsola Pettarin, vd. Vuga, 58-letni upokojenec Josip Pitamic, 59-letna gospodinja Alojzija Mihel, por. Budal, 80-letna gospodinja Maria Janez, vd. Ovidoni, 72-letni upokojenec Alessandro Curzola, 63-letni upokojenec Stanislav Križman, 46-letni trgovec Alessandro Zandomeni, 65-letna gospodinja Francesca Zulian, 82-letni kmet Franc Hoban, 79-letna gospodinja Celestina Tiberio, vd. Cetul, 47-letni trgovec Ruggero Comelli, 73-letna gospodinja Emilia Turel, vd. Bulfon, 71-letna gospodinja Josipina Lutman, vd. Marušič, 75-letna gospodinja Francesca Visintin, vd. Bozzi, 4 ure star Alojz Roset, 79-letni trgovec Giobatta Gaspardis.

Oklici: industrijski izvedenec Dante Marconi in uradnica Angelina Maurensig, Emilio Felati in Aurelia Buossi, električar Luigi Marconi in gospodinja Ana Margherita Venturini, podoficir javne varnosti Mario Sica in gospodinja Raffaela Ruggero, policist Telesforo Gianini in gospodinja Ernesta Silli, trgovec Vinicio Francoso in otroška vrtnarica Novella Pellizoni. podčastnik finance Giuseppe Sirna in učiteljica Mafalda Codan.

Poroke: trgovec Vincenzo Della Morte in sobarica Maria Kum, kirurg dr. Josip Frandolič in prof. dr. Gigliola Biondi.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Mantovan, Korzo Verdi 17 - tel. 28-79.

Pianistka Bratuževa koncertirala za dijake

Goriška pianistka Damijana Bratuževa je po uspelem sobotnem koncertu v prosvetni dvorani v Gorici koncertirala v nedeljo dopoldne za dijake; koncertu so prisostvovali tudi predstavniki profesorskega zbora.

Tudi nedeljski koncert je zelo uspel. Bratuževa je s svojim igranjem žela med poslušalci veliko odobravanje. Želimo ji še veliko uspehov na njeni umetniški poti.

Seja odbora prefekture

Na zadnji seji odbora prefekture so proučili številne točke dnevnega reda ter med drugim odobrili za pokrajino prispevek za tiste, ki so bili oškodovani z letošnjim mrazom; goriški in doberdobski občini so odobrili proračun za leto 1956. Sovodenjski občini so odobrili podaritev zemljišča za gradnjo hiš za družine ki živijo v neprimernih poslopjih, prodajo nekaterih parcel ter nagrado županu za leto 1956. Za števerjansko občino so odobrili pogodbo z ONMI.

KINO

CORSO. 17.00: «Helena iz Troje», R. Podestà, cinemascope

VERDI. 16.30: «Rdeča maska», T. Curtis, G. Dolenz, cinemascope.

VITTORIA. 17.00: «Egoisti», L. Bosé, mladoletnim vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Onkraj reke», A. Murphy, v tehnikolorju.

MODERNO. 17.00: «Človeška torpeda», R. Vallone, E. Varzi.

ŠPORTNI DNEVNIK

TRIINDVAJSETO KOLO ITALIJANSKEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA

Milan dosegel v zadnji minuti zmagoslavni gol proti Triestini

Fiorentina vodi z 8 točkami naskoka - Inter v zadnjih petih minutah zabil dva gola Torinu - Bologna nadoknadila dva gola in rešila točko - V B ligi Udinese zopet zmagovita

Italijansko nogometno prvenstvo se je pomaknilo za korak dalje na svoji dolgi in naporni poti. Odigrane so bile vse tekme v prvi in drugi ligi, vendar kljub nekaterim manjšim presenečenjem v klasifikacijski lestvici ni prišlo do večjih sprememb. Fiorentina, ki ima že 8 točk naskoka pred drugoplasiranim Milanom, je dosegla proti Atalanti sicer samo neodločen rezultat brez golov, kar pa ji niti najmanj ne more škodovati za zmago, ki je sedaj že več kot gotova. Atalanti pa je zasluženo priborjena točka pomagala z desetega na sedmo mesto.

Milan je imel v gosteh tržaško enajstorico. Čeprav je bila njegova zmaga že v naprej skoraj zagotovljena, pa je vendar dosegel zmagonosni in edini gol tekme v zadnji minuti oz. kot trdijo nekateri, celo po že pretečenem času. Soldan, ki je vso tekmo sicer odlično varoval svojo mrežo, je v zadnji minuti odbil žogo, katero je silovito streljalo Milanovo desno krilo Mariani. Pred njegovim svetiščem je nastala gneča, iz katere je Schiaffino porinil usnje v mrežo. Lahko si predstavljamo razočaranje Petagne in njegovih kolegov, ki so se vseh 90 minut borili kot levi in ki bi si po objektivnih izjavah zaslužili celo zmago nad renomiranim milanskim moštvom. Zgubiti v zadnji minuti je res več kot smola. Pri vsem tem pa je treba še vedeti, da so napadalci Triestine izpustili več skoraj 100-odstotnih priložnosti za dosego gola, kar velja posebno za Brighentija in Lucentinija. Povsem upravičeno si je zato hotel Soldan izpuliti lase in je kot otrok nemočno udarjal s pestmi po tleh. Toda vse je bilo zaman. Sodnik je le trenutek zatem odžvižgal konec in Tržačani so jezni nase in na zlo usodo sklonjenih glav zapustili igrišče, medtem ko jim je množica iskreno ploskala. Po desetih zapovrstnih koristnih tekmah je bil to prvi poraz tržaške enajstorice. Izgubljena točka zna biti še usodna zanjo, saj je Bologni in Novari z neodločenima rezultatoma uspelo še za eno točko zmanjšati razliko na repu.

Tretjeplasirani Inter je gostoval v Torinu in premagal istoimensko enajstorico. Tudi za to srečanje je kazalo, da se bo končalo brez gola, saj sta bili do 40' drugega polčasa še obe mreži neoskrunjeni. Toda fenomenalni Massei je v 40' neubranljivo zatresel Rigamontijevo mrežo in le 3 minute kasneje je Invernizzi povišal rezultat.

Spal je imel v gosteh Bologno. Čeprav je že vodil z 2:0, je Bologna z boljšo igro v drugem polčasu razliko nadoknadila z dvema Pivatellijevima goloma. Bologna je bila v drugem polčasu odločno boljša in glede na to, da je Spal imel več od igre v prvem delu, rezultat povsem odgovarja poteku igre.

Sampdoria se je obdržala na petem mestu, čeprav je v domačem derbyju z Genovo dosegla samo neodločen rezultat v znamenju dveh ničel. Na igrišču je sicer prevladovala Sampdoria, toda v bojazni, da izgubi, se je predvsem branila. Genova se je borila zagrizeno v zavesti, da jo vsaka izgubljena točka lahko odplavi v nižji razred.

Roma, ki je doma premagala nestalni Napoli, se je pomaknila kar za dve mesti više, prav tako tudi Padova, ki je razmeroma lahko odpravila že povsem resignirano Pro Patrio.

Tudi v B ligi ni bilo kdo ve kakšnih presenečenj. Palermo je z neodločenim rezultatom na tujem igrišču proti Veroni dosegel koristen rezultat in ima z eno tekmo več še vedno 2 točki prednosti pred Udinese, ki je tokrat spet našla svoj ritem in z lahkoto odpravila solidno enajstorico Brescie. Na tretjem mestu je Monza, ki je v Bariju premagala istoimensko enajstorico z najtesnejšim rezultatom.

REZULTATI

*Atalanta-Fiorentina	0-0
*Bologna-Spal	2-2
Lazio-*Lanerossi	1-0
*Milan-Triestina	1-0
*Novara-Juventus	0-0
Padova-*Pro Patria	2-0
*Roma-Napoli	2-1
*Sampdoria-Genoa	0-0
Inter-*Torino	2-0

LESTVICA A

Fiorentina	23	14	9	0	41	12	37
Milan	23	12	5	6	52	31	29
Inter	23	12	3	8	39	25	27
Spal	23	9	7	7	31	28	25
Sampdoria	23	8	9	6	33	31	25
Roma	22	8	8	6	32	29	24
Atalanta	23	9	5	9	42	41	23
Padova	23	10	3	10	30	31	23
Torino	23	9	5	9	30	31	23
Lanerossi	23	7	9	7	20	22	23
Juventus	23	6	11	6	21	26	23
Lazio	22	7	8	7	30	27	22
Napoli	23	7	8	8	34	32	22
Genoa	23	8	5	10	34	37	21
Triestina	23	6	8	9	15	29	20
Novara	23	5	9	9	26	30	19
Bologna	23	7	4	12	42	41	18
P. Patria	23	1	6	16	18	67	8

REZULTATI

Simmenthal Monza-*Bari	1-0
*Cagliari-Marzotto	2-2
*Como-Modena	3-1
*Livorno-Parma	1-1
*Messina-Alessandria	1-0
Legnano-Salernitana	1-0
*Taranto-Catania	0-0
*Udinese-Brescia	3-0
*Verona-Palermo	2-2

LESTVICA B

Palermo	23	13	7	3	26	18	33
Udinese	22	13	5	4	44	23	31
Monza	23	13	4	6	27	17	30
Como	23	12	5	6	35	21	29
Catania	23	10	7	6	29	19	27
Cagliari	23	9	7	7	31	31	25
Legnano	23	8	8	7	27	27	24
Brescia	23	9	6	8	21	26	24
Verona	23	8	6	9	33	35	22
Bari	23	9	3	11	30	31	21
Messina	23	8	5	10	30	32	21
Parma	23	8	5	10	29	31	21
Modena	23	6	8	9	31	28	20
Taranto	23	5	10	8	22	25	20
Marzotto	23	7	6	10	24	31	20
Alessand.	23	6	6	11	24	27	18
Livorno	23	5	5	13	23	42	15
Salernit.	22	3	5	14	16	38	11

SMUČANJE

«Jahorinski pokal» tudi letos pripadel Avstrijcem

JAHORINA, 19. — Jahorinski pokal je tudi letos pripadel Avstrijcem. Zmagovalec Lipantz, ki je včeraj zmagal v veleslalomu, je bil danes prvi tudi v slalomu in si je tako priboril prvo mesto. Jugoslovani so smučali danes mnogo bolje kakor včeraj in se je med prvih deset plasiralo kar pet Jugoslovanov. Tekmovalna proga je bila zelo težka in nepregledna. Gosta megla je zelo ovirala tekmovanje, saj so smučarji komaj videli vrata, tako da je bilo tudi precej padcev. Lep uspeh je dosegla tudi Zupančičeva med ženskami, med katerimi je bila druga.

Moški: 1. Lipantz (Avstr.) 2:38.2, 2. Arnold (Avstr.) 2:40, 3. Cvenkelj 2:46, 4. Dornik (oba J.) 2:47,3, 5. Mihael (Nemčija) 2:47.8, 6. Stetinius (Švica) 2:48.2, 7. Budinek 2:49,1, 8. Štefe 2:49,8, 9. Behr (Švica) 2:51,1, 10. Križaj 2:51,5 itd.

Ženske: 1. Bolthauser (Avstrija) 2:27.5, 2. Zupančič (J.) 2:42,3, 3. Seltsam (Nemč.), 4. Forell (Švica), 5. Haslauer (Avstr.), 6. Basler (Nemč.) itd.

Skoki na Pokljuki

BLED, 19. — V nedeljo je bil na Lipanci tradicionalni veleslalom, ki se ga je udeležilo 20 tekmovalcev. Na 1800 m dolgi progi je bilo postavljenih 54 vratec, rezultati pa so tile: 1. Vodnav (Bled) 2:10, Ogris (Bled) 2:14, 3. Lakota 2:20, 4. Praček Ciril 2:20,6, 5. Praček Marjan (vsi Jesenice) 2:20,8 itd.

Popoldne pa so bili na 45-metrski skakalnici na Pokljuki skoki za Jakopičev memorial. Zmagal je Rogelj pred Omanom. Tehnični rezultati so tile: 1. Rogelj 217.6 (33,36,5), 2. Oman 216,3 (33 in 35), 3. Adlešič (vsi Enotnost) 206.8 (33 in 35), 4. Ulčar (Bled) 204,1 (32 in 33.5).

Popoldansko tekmovanje v skokih so si ogledali tudi visoki gostje, med njimi predsednik republike Josip Broz Tito s soprogo.

ZAKLJUČEK ITALIJANSKEGA SMUČARSKEGA PRVENSTVA

Gluck novi prvak v slalomu Prucker v kombinaciji, Tolin v skokih

V ženski štafeti 3x5 km so proti pričakovanju zmagale članice ekipe «zapadnih Alp»

SESTRIERE, 19. — S slalomom za moške in štafeto 3x5 km za ženske v nedeljo ter s samostojnimi skoki včeraj v Claviére, se je zaključilo italijansko smučarsko prvenstvo za l. 1956. V slalomu za moške je zmagal Otto Gluck, ki je prevozil 700 m dolgo progo s 110 vratci v času 97"6. V prvem delu proge je Gluck dosegel čas 50"0. Boljši od njega je bil le Gino Burrini, ki je dosegel čas 49"2, ki pa je v drugi polovici padel in je pri vračanju na progo izgubil dragocene desetinke sekunde tako, da je v končnem plasmaju zasedel šele tretje mesto. Na drugo mesto se je proti pričakovanju plasiral Picchiottino, ki je v prvem delu proge zaostal za 7 desetink sekunde za Gluckom, v drugem delu pa dosegel celo boljši čas od njega, toda vendar premalo dober, da bi lahko Glucku odvzel prvo mesto. Stari Colò se je moral tudi v tej disciplini zadovoljiti s skromnejšim 5. mestom.

Vrstni red prvih 10. je naslednji: 1. Gluck 97"6 (50"0, 47"6); 2. Picchittino 97"9 (50"7, 47"2); 3. Burrini Gino 98"9 (49"2, 49"2); 4. Ghedina 98"9 (50"6, 48"3); 5. Colò 102" (51"8, 50"2); 6. David 103"6 (52"4, 51"2); 7. Ruppert 104"6 (52"3, 52"3); 8. Pompanin 104"8 (52"3, 52"5); 9. Denicolò 105"7 (52"6, 53"1); 10. Panej 107"5 (53"4, 54"1).

V zgodnjih jutranjih urah se je začelo tekmovanje ženskih štafet 3x5 km. Nastopile so samo 4 ekipe. Zmagala je trojica A moštva «Zapadnih Alp» pred «Julijsko-Karnsko» B ekip, čeprav so to sestavljale tekmovalke evropskega razreda: Romanin, Vuerich in Taffra.

Včeraj pa je bila v Claviere zaključna prireditev na 60-metrski skakalnici. Na vrsti so bili skoki za kombinacijo in samostojni skoki. V skokih za kombinacijo je bil najboljši Perin z dvema skokoma po 59 in 59,5 m, drugi Pedrana s skokom 49 in 48 m, tretji Prucker s skokoma 47,5 in 48,5 m. Na osnovi teh rezultatov je postal končni zmagovalec v kombinaciji Prucker s 438,9 točkami pred Perinom in Pedrano.

Pri samostojnih skokih je nastopilo 79 tekmovalcev. Zmagal je Tolin z dvema skokoma po 58.5 m in 220 točkami, vrstni red ostalih pa je naslednji: 2. Perin Enzo 58 - 57,5 (216,2); 3. Zanbanel Nilo 55 - 58,5 (211,3); 4. Pennacchio

V DVEH DNEH ZMAGAL NA DVEH KOLESARSKIH DIRKAH

BELGIJEC DE BRUYNE ZMAGAL tudi na dirki Milano-San Remo

Zmagovalec je prevozil progo v rekordnem času - 5 Belgijcev med prvo desetorico - Fiorenzo Magni je privozil drugi

SAN REMO 19. — Na 47. kolesarski dirki Milano - San Remo je zmagal Belgijec De Bruyne, ki je komaj dva dni prej osvojil prvo mesto tudi na dirki Pariz - Nica. Njegov rojak Deryck, ki so ga pred dirko imeli za favorita, je zasedel šele 7. mesto in sta se pred njega uvrstila še kar dva Belgijca in sicer Plankaert na tretje in Vannitsen na četrto mesto. Uspeh belgijskih dirkačev je naravnost presenetljiv, saj so zasedli kar 5 mest med prvo desetorico, razen tega pa je zmagovalec De Bruyne postavil s časom 6.57'10" in s povprečno hitrostjo 40,415 km na uro nov rekord proge.

Dirka se je začela v mrzlem, meglenem in deževnem vremenu. Startali so 203 dirkači, med katerimi poleg že omenjenih Belgijcev, še vsi najboljši Francozi z Robicom na čelu, Italijani z Magnijem, Švicarji s Kublerjem in drugi. Belgijski dirkači so nadzorovali dirko od začetka do konca. Sodelovali so pri vseh pobegih, posebno v drugem delu proge od prelaza Turchino do cilja. Edini, ki je pred ciljem poskušal resno ogrožati De Bruynovo zmago je bil Italijan Magni, ki pa se je končno moral zadovoljiti s častnim drugim mestom. Od Italijanov so vozili dobro še Boni, ki je zadnji klonil v ofenzivi, in Minardi in Baffi, ki sta večkrat poskušala uveljaviti svoje sposobnosti. Posebno zanimiv je bil Baffijev poskus pobega v spustu z vrha Turchino, ko je dosegel blazno hitrost 90 km na uro. Tudi Kubler je večkrat poskušal srečo, posebno v začetku. Pozneje so se ga lotili želodčni krči in se je izgubil v množici.

Vrstni red dirkačev na cilju v San Remu je bil naslednji: **1. De Bruyne (Belg.) 6.57'10" s povprečno hitrostjo 40.415 km na uro; 2. Magni (It.) 6.57'56"; 3. Plankaert (Belg.) 6.58'; 4. Vannitsen (Belg.) 6.59'01"; 5. Piazza (It.), 6. Baroni (It.), 7. Derycke (Belg.), 8. Padovan (It.), 9. Albani (It.), 10. Ockers (Belg.), 11. Impanis (Fr.), 12. Anquetil (Fr.), 13. Favero (It.), 14. Vansen (Belg.), 15. Coletto (It.), 16. Darrigade (Fr.), 17. Bertoglio (It.), 18. Tosato (It.), 19. Decok (Belg.), 20. Schotte (Belg.), 21. Ponzoni (It.), 22. Guidici (It.) 23. Baffi (It), 24. Boni, 25. Falaschi (It.), vsi s časom četrtega.**

ROKOBORBA

Italija-Jugoslavija 9:7

BENETKE, 19. — Izidi včerajšnjega srečanja v grškorimski rokoborbi med reprezantancama Italije in Jugoslavije so bili naslednji: v mušji kategoriji je Vukov (J.) premagal s tušem Pisanija, Joceno pa pravtako s tušem Jugoslovana Tomiča: v bantam kategoriji je Gamellini (I.) premagal po točkah Jorzikina, Fabra (I.) pa Telekija s tušem; v peresni kategoriji sta Italijana Crippa in Grandi premagala po točkah Golisina in Tormo; v lahki kategoriji je Gramaiola premagal po točkah Tormo Jovana. Jugoslovan Mežnarič pa Nosserinija; v walter kategoriji je Pirozzolo (I.) premagal po točkah Horvata, Jugoslovan Čuzdi pa Benedettija; v srednji kategoriji je Simič (J) premagal po točkah Palmierija, Molon (I.) pa Verzerja; v poltežki kategoriji je Bugarić premagal po točkah Rondellija, Callegari (I.) pa Grošlja tudi po točkah; v težki kategoriji je Italijan Bugarelli odpravil po točkah Stojanova, Jugoslovan Bakšal pa Italijana Marcuccija. Končni rezultat je bil 9:7 za Italijo.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 20. t. m. ob 18. uri WB film:

Priznavam

Kino na Opčinah

predvaja danes 20. t. m. barvni Universal film:

Ognjeni poljub

Igrajo: JACK PALANCE in BARBARA RUSH

Nevarna igra zapeljive španske kneginje.

Vladimir Bartol: **MLADOST PRI SVETEM IVANU** (Tretja knjiga)

Romantika in platonika sredi vojne

32. Drugo poglavje: Nadaljevanje - Sošolci in tovariši - Sarajevski atentat

S profesorjem Nathanskim smo napravili med drugim tudi izlet v Oglej, ko se je bila takrat fronta premaknila daleč notri v Italijo. Razkazal nam je starine in imel pri tem znamenito predavanje. Toda o tem, ko bo čas za to. Nathanski se je uveljavil tudi kot raziskovalec antike in je priobčeval svoje izsledke in razprave v raznih časopisih in revijah, med drugimi tudi v Letopisu naše gimnazije.

9.

Leto prej, preden sem vstopil na nemško gimnazijo v Trstu, je bil na tem zavodu nastavljen dr. Rudolf Perhavc kot suplent. Od takrat je minilo natanko štiriinštirideset let. Zaradi svoje strokovne podkovanosti in zaradi svoje pedagoške zmožnosti je kmalu napredoval do rednega profesorja na zavodu in v tretji šoli smo ga dobili že za razrednika. Politični pritisk je med obema vojnama pregnal tudi tega moža v Jugoslavijo, kjer je v Mariboru kmalu zavzel položaj ravnatelja nekega srednješolskega zavoda. Po zmagi nad nacifašizmom se je vrnil kot mnogi izmed nas v svoj rostni kraj in je tu postal, kot pritiče njegovi usposobljenosti in njegovim službenim letom, ponovno direktor zavoda. Ironija neke ne prav razumljive birokracije pa ga je sedaj ponovno postavila v isti položaj, v katerem je bil kot pomožni suplent pred — štiriinštiridesetimi leti!

Ko sem listal po Letopisih nemške gimnazije v Trstu, sem zasledil med mnogimi znanimi tudi ime Rudolfa Perhavca, ki je nekaj let, preden sem prišel tudi sam na zavod, absolviral gimnazijo z odličnim uspehom. Njegova sošolca sta bila med drugimi tudi dr. Lavo Čermelj in dr. Fortunat Mikuletič.

Kot sem bil že omenil, niso Nemci radi nastavljali na nemški gimnaziji v Trstu Slovencev razen za slovenski jezik in verouk. Dr. Perhavc je bil kot domačin in kot odličnjak iste gimnazije edini Slovenec, ki so ga nemški gospodarji pripustili na zavod za neko drugo stroko. Tako je postal marsikateremu od svojih nekdanjih profesorjev kolega, kakor dr Nathanskemu, profesorju Winterju, starejšemu dr. Aloisu Riedlu («Gigi») in še temu in onemu. Kot zaveden Slovenec in član ugledne in zavedne slovenske družine se je še ko je bil učenec na gimnaziji udeleževal kulturnega življenja slovenskega dijaštva. Preden so zgradili Narodni dom, so imeli tržaški Slovenci v Ulici sv. Frančiška svojo čitalnico, ki je postala pozneje sedež Trgovskega izobraževalnega društva. Tu so odstopili dijaštvu dvorano zastonj in tu so prirejali dijaki svoje izobraževalne tečaje, na katerih je vsak predaval iz svoje stroke oziroma iz tega, kar ga je zanimalo. Tako je že takrat predaval mladi dijak Rudolf Perhavc ponovno iz fizike in astronomije. Med udeleženci teh izobraževalnih sestankov so bili tudi pokojni profesor Ljudevit Kuščar, pokojni dr. Zalokar in številni drugi možje. Zbirali so se brez kake posebne organizacije iz veselja do izobraževanja in do družabnosti. Ko je pozneje prišel na univerzo, so imeli v istem prostoru v nedeljah dopoldne akademske plesne vaje. Srednješolci so imeli tudi svoj pevski zbor.

Dr. Rudolf Perhavc je končal univerzo leta 1912 in je še isto leto jeseni nastopil kot suplent. Profesorski izpit je bil položil pravzaprav že leta 1911 in naslednje leto je že doktoriral iz matematike in fizike. Leta 1912 je opravil tudi strokovni izpit iz zavarovalne matematike.

Svojih profesorskih kolegov na nemški gimnaziji se dr. Perhavc spominja kot zelo korektnih in ljubeznivih tovarišev. Za svojo uporabo so imeli profesorji veliko in obsežno knjižnico, ki je bila poleg dijaške. Med knjigami so bile tudi prav dragocene in med njimi tudi precej starih slovenskih. Kam so te knjige izginile, mi moj nekdanji profesor ni vedel pojasniti. V Italiji vzdržujejo zakonodajne oblasti samo profesorske knjižnice, medtem ko mora dijaštvo samo skrbeti za svoje.

Med svojimi srednješolskimi profesorji se dr. Perhavc zlasti spominja slavista dr. Karla Glazerja, ki ga je imel v 1. in 2. razredu; nato (1901) je stopil dr. Glazer v pokoj. Preselil se je na Sušak in tu poučeval honorarno. Dr. Glazerjev sin je zdaj na radiu v Trstu, medtem ko je njegov vnuk profesor za nuklearno fiziko na zagrebški univerzi, kjer je zbudila njegova nuklearna teza svetovno pozornost. Dr. Karel Glazer je znan po obsežni Zgodovini slovenskega slovstva, ki je bila prvi večji poizkus podati pregled dotedanje slovenske literature.

Ko tako obujava z mojim bivšim profesorjem spomine, imava v mislih tudi tiste, ki so padli v prvi svetovni vojni na fronti. Dr. Merharja sem že omenil. In dr. Wolfa tudi. Ko je bil slednji vpoklican, ga je vprašal prirodoslovec dr. Josef Müller, če bi ne hotel priti k njemu na fiziološki inštitut, kjer bi bil zaradi važnosti zavoda lahko ostal kot rezervni častnik. Dr. Wolf je baje prof. Müllerju odgovoril:

«Ich will an der Front sein oder gewesen sein.»*)

Odšel je na tirolsko fronto, kjer se je pravzaprav ponesrečil, ko se je spuščal po vrvi v neko jamo.

Spomniva se tudi profesorja risanja Hansa Hesseja, ki ga jaz nisem imel, pač pa ga je imela Mašenka kot učitelja. «Bil je to nad vse simpatičen, krasen človek,» pravi dr. Perhavc. Padel je kot kavalerist menda v Galiciji ali Karpatih.

Tudi o drugih svojih kolegih mi je vedel povedati dr. Perhavc marsikatero zanimivost. Tako si je prirodoslovec Seefeldner vsakikrat pripravil kartonček in si zabeležil nanj, kaj bo naslednjo uro predaval. Profesor Prorok, «Brocolo», je nosil na levi roki zlato zapestnico. Bil je majhen in okrogel, z belimi rokami in ves skrbno negovan kakor pravi galan, vselej z belim robčkom v naprsnem žepu. Katehet dr. Ciković je bil, kot sem že omenil, izredno izobražen mož. Po razpadu Avstrije je bil postavljen za profesorja latinščine na slovenski gimnaziji v Tolminu.

Ko obujava z dr. Perhavcem tako skupne spomine, si skušam priklicati v spomin njegov obraz, kakor sem ga videl pred več kot štiridesetimi leti. Ni mi to težko, saj je profesor eden izmed redkih srečnih ljudi, ki se je v tako dolgi dobi kar najmanj mogoče izpremenil. Seveda so bili takrat njegovi lasje in njegove brčice popolnoma črni, medtem ko so zdaj diskretno obarvani s sivkastimi nitmi. Toda njegova lica so komaj za spoznanje manj polna in na njih je še zmerom nekaj tistega rožnatega nadiha, ki je bil spričo njegove vsaj pozimi zelo svetle polti zanj značilen. Naj mi ne zameri, če izdam, da si je tudi on kaj hitro pridobil svoj vzdevek. Iznajdljivi humor tržaške mularije je tudi njemu pritisnil svojo hudomušno oznako: «Foca» (tjulenj ali mrož), to pa bržkone zaradi njegovih brčičev, njegovega prikupnega okroglega obraza in njegovega ljubeznivega pogleda skozi naočnike.

Dr. Perhavc si je že ob svojem nastopu pridobil ugled strokovno izvrstno podkovanega moža in dobrega in do podrobnosti pravičnega človeka. Bil je med dijaštvom splošno priljubljen in spoštovan in se je znal kljub svoji milini in svojemu nehrupnemu nastopu uveljaviti s polno avtoriteto.

(Nadaljevanje sledi)

*) Po naše bi se temu reklo: «Hočem biti na fronti živ ali pokopan.» Dobesedno: «Hočem, da sem ali da sem bil na fronti.»